

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
EDUKOLOGIJOS FAKULTETAS
EDUKOLOGIJOS KATEDRA

Arūnė Jakubauskaitė

Edukologijos (specializacija – švietimo vadyba) magistrantūros studentė

**KLASĖS VADOVO VEIKLOS OPTIMIZAVIMAS
GIMNAZIJOJE**

Magistro darbas

Mokslinis vadovas (ė)
Soc. m. dr. Regina Kontautienė

Šiauliai, 2009

Darbas originalus.....Arūnė Jakubauskaitė
(studento parašas)

KLASĖS VADOVO VEIKLOS OPTIMIZAVIMAS GIMNAZIJOJE

Magistro darbo santrauka

Šiandienos mokykloje svarbus vaidmuo tenka pedagogui – auklėtojui. Jam keliami daugybė reikalavimų. Auklėtojas yra ugdymo veikėjas, kurio pagrindinė funkcija – ugdyti klasės bendruomenę. Pagal Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų bendrąsias programas, mokytojas vaikui jau savaime yra sektinas pavyzdys. Todėl labai svarbi yra auklėtojo asmenybė, jo pavyzdys, svarbu ne tai, ką jis sako, bet tai, kas jis yra.

Magistro darbe analizuojama klasės vadovo veikla gimnazijoje. Tyrimo tikslas - teoriškai ir empiriškai pagrįsti klasės vadovo veiklos optimizavimo galimybes gimnazijoje.

Siekiant atskleisti klasės vadovo veiklos optimizavimo galimybes gimnazijoje, buvo atliekamas kiekybinis ir kokybinis tyrimas. Kiekybinio tyrimo metodas – anketinė apklausa raštu, skirta mokiniams. Kokybinio tyrimo metodas – interviu, skirtas apklausti gimnazijų klasių vadovus.

Tyrimo dalyvavo 216 gimnazijų mokinių ir 15 gimnazijų klasių vadovų. Tyrimas buvo atliekamas Panevėžio apskrityje: Panevėžio, Pasvalio ir Biržų miestų gimnazijose.

Išanalizavus tyrimo duomenis paaiškėjo, kad dauguma I ir II gimnazijų klasių mokinių yra patenkinti santykiais su savo klasių vadovais, klasių vadovų darbą vertina gerai, klasių vadovų atliekamos funkcijos, pareigos atitinka mokinių lūkesčius.

Tyrimo metu gauti duomenys rodo, jog dauguma tyrimo dalyvavusių gimnazijų klasių vadovų yra patenkinti savo darbu, atliekamomis funkcijomis, pareigomis, santykiais su auklėtiniais.

Išanalizavus respondentų požiūrį į klasės vadovo asmenybę, paaiškėjo, kad siekiant optimizuoti klasės vadovo veiklą yra svarbi klasės vadovo asmenybė. Svarbu, kad klasės vadovas pasižymėtų šiomis savybėmis: meilė vaikams, gebėjimas bendrauti, humoro jausmas, tolerancija, teisingumas, atsakingumas, sąžiningumas, nuoširdumas, draugiškumas, rūpestingumas, kūrybiškumas.

Tyrimo kelta hipotezė pasitvirtino, nes tyrimo metu gautų duomenų analizė rodo, kad klasės vadovo darbe yra svarbios tam tikros klasės vadovo asmenybinės savybės, gimnazijose vyksta efektyvus klasių vadovų bendradarbiavimas su dalykų mokytojais ir mokinių tėvai, klasių vadovai efektyviai atlieka savo pareigas ir funkcijas, o tai sudaro palankias sąlygas klasės vadovo veiklos optimizavimui.

Esminiai žodžiai: klasės vadovas, klasės auklėtojo veikla, auklėtiniai.

THE CLASS MANAGER'S ACTIVITIES OPTIMIZATION IN THE GYMNASIUM

Master work Summary

Today's school plays a significant role teachers - educators. He raises a number of requirements. Education is the master actor, whose main function - to foster class community. Under the Lithuanian general education schools in the program, the teacher-child in itself is an example. It is therefore of great importance for the educator personality, his example, it is not what he says but what it is.

Master's work examines the Head of the class action Gymnasium. The aim of the study - theoretically and empirically based head of the class action optimizations Gymnasium.

In order to disclose the activities of the Head of the Class optimizations Gymnasium, was a qualitative and quantitative study. The quantitative research method - a written survey questionnaire for the students. Qualitative research methods - interviews, interviewed for the gymnasium class leaders.

Study included 216 students and 15 Gymnasium Gymnasium classes of managers. The study was conducted in Panevėžys County: Panevėžys, Pasvalys and Biržai gymnasiums.

The analysis of survey data revealed that the majority of Annex I and II, gymnasium classes of students are satisfied with their relationship with the class leaders, class leaders of the work of the good, the functions performed by leaders of the classes, the pupils meet the expectations.

Survey data shows that the majority of the study participated in the gymnasium classes of managers are satisfied with their work, functions, responsibilities, relationships with students.

The analysis of the respondents view of the head of the class person, it appears that, in order to optimize the head of the class activities are an important class of head of personality. It is important that class teachers attain these characteristics: love of children, the ability to communicate, a sense of humor, tolerance, justice, responsibility, honesty, sincerity, friendliness, thoughtfulness, creativity.

Research has raised the hypothesis confirmed, because the obtained during the investigation shows that the head of the class work is relevant to a certain class of head of personal properties, gymnasiums are effective classes of leaders in cooperation with teachers and pupils, parents, class teachers effectively perform its duties and functions, and this is conducive to the Head of the class action to optimize.

Key words: Head of the Class, Class educator activities, students.

Turinys

SANTRAUKA.....	2
SUMMARY.....	3
ĮVADAS.....	5
1. KLASĖS VADOVO VEIKLOS ORGANIZAVIMO TEORINIAI PAGRINDAI.....	8
1.1. Klasės vadovo veikla ir jos organizavimas.....	8
1. 1. 1. Klasės vadovo veiklos turinys ir funkcijos.....	8
1. 1. 2. Pagrindiniai klasės vadovo darbo principai.....	12
1. 1. 3. Klasės vadovo veiklos planavimas ir individualiosios programos rengimas.....	16
1. 1. 4. Klasės vadovo darbo su klase kaip su grupe organizavimas.....	18
1. 1. 5. Klasės vadovo bendradarbiavimas su pedagogais ir mokinių tėvais.....	19
1. 2. Klasės vadovo – kaip ugdomosios veiklos organizatoriaus asmenybinė charakteristika.....	23
1. 3. Paauglių asmenybės bruožai ir jų ugdymo ypatumai.....	26
2. KLASĖS VADOVO VEIKLOS OPTIMIZAVIMO GIMNAZIJOJE EMPIRINIS TYRIMAS.....	31
2. 1. Tyrimo metodika ir organizavimas.....	31
2. 2. Tyrimo duomenų analizė.....	32
2.2.1. Klasės vadovo veikla gimnazijoje: turinys, formos.....	32
2.2.2. Klasės vadovo bendradarbiavimo su pedagogais ir mokinių tėvais optimizavimo galimybės.....	42
2.2.3. Klasės vadovo asmenybinės savybės kaip jo efektyvią veiklą sąlygojantis veiksnyš.....	46
IŠVADOS.....	48
PRAKTINĖS REKOMENDACIJOS KLASIŲ VADOVAMS.....	49
LITERATŪRA.....	50
PRIEDAI.....	52

IVADAS

Aktualumas. Mokykla padeda vaikams maksimaliai išskleisti individualias kūrybines galias ir gebėjimus, patenkindama jų prigimtines reikmes: saviraiškos, meilės ir pagarbos, prasmės, kūrybos, tvarkos ir darnos poreikius. Ji yra įsipareigojusi žadinti ir puoselėti kiekvieno mokinio kūrybingumą atsižvelgdama į jo poreikius, gebėjimus ir visuminę asmens raidą. Ji sudaro sąlygas įgyti patirties ir išminties, leidžiančios jauniems žmonėms deramai pasiruošti sparčiai kintančioms gyvenimo sąlygoms ir ne visada numatomi ateičiai.

Šiandienos mokykloje svarbus vaidmuo tenka pedagogui – auklėtojui. Jam keliami daugybė reikalavimų. Auklėtojas yra ugdymo veikėjas, kurio pagrindinė funkcija – ugdyti klasės bendruomenę. Tinkamai suplanuota, gerai organizuota ir sistemingai kontroliuojama bei strategiškai valdoma auklėjamosios klasės veikla yra tas veiksnys, kuris įgalina moksleivius būti atsakingesniais už savo poelgius, užtikrina pozityvesnę socializaciją ir sėkmingesnę adaptaciją visuomenėje.

Pagal Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų bendrąsias programas, mokytojas vaikui jau savaime yra sektinas pavyzdys. Todėl labai svarbi yra auklėtojo asmenybė, jo pavyzdys, svarbu ne tai, ką jis sako, bet tai, kas jis yra.

Klasės auklėtojas turėtų padėti auklėtiniams išsiugdyti visuomeninius įgūdžius, pilietinį sąmoningumą, gerą valią, savigarbą, savarankiškumą, pažadinti norą mokytis, puoselėti troškimą kūrybingai gyventi, drąsiai tyrinėti naujas, nepažintas sritis, tobulinti tarpusavio bendravimo būdus.

Klasės auklėtojo veiklos tyrimai nėra nauja sritis. Vienokiu ar kitokiu aspektu ji yra nagrinėta įvairiuose moksliniuose bei metodiniuose darbuose. B. Bitinas (2004) apžvelgė klasės auklėtojo organizuojamos veiklos turinį bei formas, taip pat dėmesį skyrė klasės auklėtojo bendradarbiavimui su mokytojais, mokinių tėvais, jo veiklos planavimui. F. Ivanauskienė (2000) apžvelgė klasės auklėtojo veiklą sociokultūriniame kontekste bei veiklos planavimą. S. Dapkienė savo darbuose (1987, 1997, 2003) nagrinėjo klasės auklėtojo ir šeimos bendradarbiavimo svarbą. V. Aramavičiūtė (2005) gilinosi į auklėjimą ir asmenybės brandą. V. Voišnienė (1997) nagrinėjo klasės auklėtojo veiklos tikslus ir uždavinius, darbo principus. E. Vanagienė (2005), S. Šalkauskis (1992), V. Savickytė (1998), K. Pukelis (1995), J. Pikūnas (2001), V. Černius (1997) stengėsi išryškinti klasės auklėtojui svarbias asmenybės savybes. J. Mikulevičiūtė (2002) nagrinėjo paauglių ir klasės auklėtojo santykius. A. Lukoševičius ir O. Tijūnėlienė (2002) gvildeno reformuotos mokyklos klasės auklėtojui keliamus reikalavimus.

Problema. Klasės auklėtojo pareigybė yra kiekvienoje mokykloje. Tai viena iš seniausių pareigybių mokykloje, skirta teikti pagalbą mokiniams ir bendradarbiauti su mokinių tėvais. Tiek klasės auklėtojai, tiek mokiniai žino, kokios yra klasės auklėtojo pareigos. Tačiau dažnai galima išgirsti mokinių reiškiamą nepasitikėjimą klasės auklėtojo veikla. Taip pat pasitaiko ir klasių vadovų, kurie reiškia nepasitenkinimą savo darbu, jiems priskiriamomis funkcijomis ir pareigomis. Kyla klausimų: ko mokiniai tikisi iš klasės auklėtojo? Kaip mokiniai vertina klasės auklėtojo veiklą? Kokias klasės auklėtojo asmenybės savybes mokiniai labiausiai vertina? Kaip klasės vadovas supranta savo atliekamas pareigas? Ką reikia keisti klasės vadovo veikloje, kad ji tenkintų mokinių lūkesčius ir poreikius?

Tyrimo objektas. Klasės vadovo veikla gimnazijoje.

Tyrimo hipotezė. Klasės vadovo veiklos optimizavimą sąlygoja tam tikros klasės vadovo asmenybinės savybės, efektyvus bendradarbiavimas su pedagogais ir mokinių tėvais bei efektyvus klasės vadovo pareigų ir funkcijų atlikimas.

Tyrimo tikslas. Teoriškai ir empiriškai pagrįsti klasės vadovo veiklos optimizavimo galimybes gimnazijoje.

Tyrimo uždaviniai:

1. Išanalizuoti klasės vadovo veiklos organizavimo teorinius pagrindus.
2. Ištirti klasių vadovų ir mokinių nuomones apie klasės vadovo veiklos organizavimą gimnazijose.
3. Nustatyti klasės vadovo bendradarbiavimo su pedagogais bei mokinių tėvais tobulinimo galimybes.
4. Nustatyti klasės vadovo asmenybines savybes, sąlygojančias efektyvią jo veiklą.
5. Parengti praktines rekomendacijas klasių vadovams.

Tyrimo metodologija. Kiekvienas mokinys turi savo nuomonę apie tai, koks turi būti klasės auklėtojas. Būtent ją remdamasis jis vertina, kiek kompetentingas, gebantis, patrauklus jam yra auklėtojas. Esant idealiam ir realiam atitikimui, mokinys žavisi klasės auklėtoju ir yra motyvuotas siekti geriausio rezultato.

Tyrimui buvo pasirinktas optimaliausias klasės auklėtojo veiklos aiškinimosi kelias, kaip potencialiai leidžiantis įvertinti, kokio klasės auklėtojo mokiniai tikisi, kaip turi elgtis klasių vadovai, siekdami didinti savo veiklos kokybę mokykloje.

Šiame tyrime buvo pritaikytas aprašomasis tyrimo planas. Jo tikslas – sistemingas objekto, šiuo atveju klasės vadovo veiklos kokybinis ir kiekybinis aprašymas. Žinių apie klasės vadovo veiklą pakanka tyrimo klausimams iškelti, nes yra pakankamai apibrėžtos klasės vadovo funkcijos ir pareigos mokykloje. Aprašomasis tyrimas baigiamas duomenų klasifikavimu, remiantis iškeltais uždaviniais ir probleminiais klausimais.

Tyrimo metodai.

1. Mokslinės literatūros ir dokumentų analizė;
2. Anketinė apklausa raštu, skirta I ir II gimnazijos klasių mokiniams;
3. Interviu, skirtas apklausti gimnazijų klasių vadovus;
4. Aprašomoji statistinė duomenų analizė.

Tyrimo imtis ir organizavimas. Tyrime dalyvavo 216 gimnazijų mokinių ir 15 gimnazijų klasių vadovų. Tyrimas buvo atliekamas Panevėžio apskrityje: Panevėžio, Pasvalio ir Biržų miestų gimnazijose. Tyrimas atliktas 2009 metų kovo-balandžio mėnesiais.

Darbo naujumas/ reikšmingumas. Atliktas klasės vadovo veiklos optimizavimo tyrimas yra reikšmingas klasių vadovams, nes padės jiems sėkmingiau pasirinkti darbo suauklėjamąją klasę turinį, formą, būdus bei numatyti galimybes sėkmingesniai auklėjamosios klasės mokinių poreikių tenkinimui. Klasės vadovams parengtos praktinės rekomendacijos, kurios gali būti kaip orientyras klasių vadovų veiklos optimizavimui.

Darbo struktūra. Magistro darbą sudaro: santrauka lietuvių kalba, santrauka angli kalba, įvadas, 2 skyriai, išvados, rekomendacijos, literatūros sąrašas, 3 priedai. Darbe pateikiama 9 lentelės, 13 paveikslėlių. Darbo apimtis - 52 psl.

1. KLASĖS VADOVO VEIKLOS ORGANIZAVIMO TEORINIAI PAGRINDAI

1.1. Klasės vadovo veikla ir jos organizavimas

1.1.1. Klasės vadovo veiklos turinys ir funkcijos

Visi švietimo sistemą reglamentuojantys dokumentai – Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (2007), Bendrojo lavinimo mokyklos nuostatai (1999), Bendrosios programos (2008) ir kt. – akcentuoja, jog mokykla, bendradarbiaudama su tėvais turi ugdyti tvirtus dorinius pagrindus ir savarankišką pasaulėžiūrą turinčius, visapusiškai išsilavinusius, bendrauti ir bendradarbiauti gebančius, pilietiškai sąmoningus, atsakingus, tvirto charakterio, toliau mokytis ir dirbti pasirengusius, kultūriškai ir ekologiškai susipratusius, kūrybingus ir darnos siekti pajėgiančius jaunuolius ir jaunuoles. Tai platūs uždaviniai, apimantys ne tik jaunimo mokymą, bet ir auklėjimą. Juos sprendžiant turi dalyvauti visi mokytojai bei mokyklos darbuotojai.

Mokykloje reikšmingiausia vaikui aplinka tampa jo klasės bendruomenė. Joje jis lyderiauja ar išgyvena vienišumo jausmą, atranda ir praranda draugus, vertina save ir kitus, bendrauja ir bendradarbiauja, mokosi dirbti su draugais ir nemėgstamais mokiniais, kartu planuoja, derina interesus, analizuoja ir vertina poelgius, atsiskaito už veiklos rezultatus, atstovauja sau bei savo bendruomenei ir t.t. Šiuo gyvenimo tarpsniu vaiko, paauglio, jaunuolio gyvenime svarbus vaidmuo tenka klasės auklėtojui, kuris pašauktas padėti auklėtiniui išmokti gyventi ir elgtis naujoje socialinėje – kultūrinėje erdvėje.

Pastaruoju metu daug rašoma ir kalbama apie mokyklos kaitą, t.y. jos tobulinimą, arba būdų, kaip veiksmingiau dirbti tiek mokytojui, tiek mokiniui, paieškas. Šie procesai visų pirma paliečia mokyklos klasę. D. Hopkins, M. Ainscow ir M. West savo studijoje „Kaita ir mokyklos tobulinimas“ rašo: „...švietimo pokyčiai ir naujovės klasės lygmeniu retai kada esti apčiuopiami; jie pasireiškia tik mokinių ir mokytojų sąveika... Kaita, jei ji apskritai privalo ką nors reikšti, turi daryti poveikį klasės lygiu – mokytojų ir mokinių širdims bei protams“ (Hopkins, Ainscow, West, 1998, p. 43-44).

V. Aramavičiūtė (2005) kalbėdama apie auklėjimą, kaip žmogaus elgesio formavimą, cituoja JAV psichologo A. Džeimso teiginį apie tai, kad geriausiai auklėjimas gali būti įvardytas kaip elgesio įpročių į polinkį organizavimas. Tai grindžiama nuostata, kad visas žmogaus gyvenimas yra sudarytas iš daugybės įpročių: praktinių, emocinių, intelektualinių, sistemingai

organizuotų ir kt. Vadinasi, klasės auklėtojo uždavinys – įdiegti auklėtiniui tuos įpročius, kurie padės jam kurti ir gyventi visavertį gyvenimą.

Auklėjimas – tai ir santykių su aplinka, darbu ir savimi formavimas (Bitinas, 2004; Jovaiša, 2003). „Platesne prasme auklėjimas yra vertybinių ir adekvačių santykių su savimi ir esamybe ugdymo vyksmas“. (Jovaiša, 2003, p. 12). Tuos santykius lemia pasaulėžiūra, dorovė ir charakteris, todėl pirmiausia ir turi būti ugdomas požiūris ir įsitikinimai, dorybės ir geri charakterio bruožai (Aramavičiūtė, 2005).

Pasak F. Ivanauskienės (2000), didelę, o kartais ir lemiamą reikšmę ugdytinio asmenybės raidai atskirais amžiaus tarpsniais turi susiklostančių mokinio ir jo bendraamžių santykių pobūdis. Ugdytinio ir klasės bendruomenės sąveika yra dinamiška ir nuolat kintanti. Kuo mažesnis mokinių amžius, tuo asmeniniai vertinimai, požiūriai ir tarpasmeniniai ryšiai (santykiai) nepastovesni, dažnai nemotyvuoti. Moksleiviams socialiai ir intelektualiai bręstant keičiasi klasės tarpasmeninių santykių pobūdis, jų tarpusavio sąveika ir įtaka. Bendravimas tampa motyvuotas, reikšmingas, pastovus, grindžiamas interesų bendrumu ir požiūrių vieningumu.

Akivaizdu, kad draugų, mokinių grupių ir klasės bendruomenės įtaka mokinio asmenybės raidai ir tobulėjimui – mokymuisi, dorovinei ir socialinei brandai, psichinei ir fizinei sveikatai – didžiulė. Kita vertus, asmenybės kryptingumą, kaip teigia psichologai ir pedagogai, lemia jos prigimtis, šeima, giminė, regionas, žiniasklaida ir kiti vidiniai (psichofiziniai) ir išoriniai (socialinė – kultūrinė erdvė) veiksniai, kuriuos, sąmoningai ar ne, patiriame ir išgyvename kasdien. (Ivanauskienė, 2000)

Klasės auklėtojas – tradicinis terminas, prigijęs mokykloje kaip kreipinys. L. Jovaiša (2002) teigia, kad klasės auklėtojas – tai mokyklos mokytojas, kuriam pavesta ugdyti klasės bendruomenę. Klasės bendruomenė vadinami mokiniai, jų tėvai ir mokytojai, dirbantys su klase. Klasės auklėtojas mokykloje taip pat vadovauja klasės bendruomenei ir atstovauja jos narių interesams, ieško galimybių realizuoti jų poreikius. Oficialiuose mokyklos dokumentuose dažniau vartojamas terminas klasės vadovas. Abu terminai mokykloje dažnai vartojami kaip sinonimai. Klasės vadovo terminas skamba šiuolaikiškiau, oficialiau, tačiau dažniau mokinio, tėvų lūpose išgirstame kreipinį auklėtojau. (Voišnienė, 1997).

Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos bendruosiuose nuostatuose (1999) įvardijamas asmuo, atsakingas už bendrųjų moksleivių gebėjimų ugdymo koordinavimą. Tai klasės auklėtojas. Šiame dokumente iš viso įvardintos devynios klasės auklėtojo pareigos:

1. Rūpintis auklėtinių ugdymu ir branda;
2. Burti klasėje dirbančius mokytojus ir kitus specialistus auklėtinių ugdymui planuoti ir derinti;

3. Žinoti auklėtinių poreikius, polinkius ir interesus;
4. Domėtis ir rūpintis auklėtinių sveikata;
5. Padėti auklėtiniams formuoti vertybines nuostatas, ugdyti pilietiškumą;
6. Bendrauti su auklėtinių šeimomis;
7. Suteikti auklėtiniui pagalbą, pastebėjus, kad jo atžvilgiu taikomas smurtas, prievarta bei išnaudojimas;
8. Padėti spręsti auklėtiniams iškylančias psichologines, bendravimo, mokymosi problemas;
9. Padėti auklėtiniams pasirinkti tolesnę mokymosi ar veiklos sritį.

J. Vengalienės (2004) teigimu, klasės auklėtojas ne tik vadovauja klasės bendruomenei, bet ir atstovauja jos interesams, ieško galimybių tenkinti jos poreikius.

Švietimo įstatyme (2007) teigiama, jog klasės auklėtojas:

- užtikrina ugdomųjų mokinių saugumą;
- ugdo tvirtas mokinių dorovines, pilietines, tautines bei patriotines nuostatas, laiduoja asmenybės galių plėtotę;
- rūpinasi pagalbos teikimu mokiniams, turintiems ugdymosi, mokymosi sunkumų ir specialiųjų poreikių;
- nuolat informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus) apie jų vaikų ugdymosi poreikius ir pasiekimus.

Vadinasi, klasės auklėtojas visų pirma turėtų pažinti mokinį kaip individą, klasės bendruomenę – kaip socialinę grupę, juos lemiančius veiksnius ir kompetentingai, atsakingai valdyti sudėtingus vaiko asmenybės ugdymo ir saviugdos procesus. Taip klasės auklėtojo veikla tampa organiška ugdymo proceso, kuris turi virsti individo saviugda ir saviaukla, dalimi (Ivanauskienė, 2000).

V. Voišnienės (1997) teigimu, klasės vadovo realizuojami tikslai be galo įvairūs ir sudėtingi. Tai skatina apibrėžti pagrindines veiklos kryptis, numatyti bendrus tikslus ir uždavinius. Kadangi klasės vadovo uždavinys – ugdyti klasės, su kuria dirbama, bendruomenę, tai pagrindinis darbo tikslas – mokinių socialinės kompetencijos ugdymas ir vaiko socializacijos proceso garantija. Psichologijos žodyne pateikiamas toks socializacijos apibrėžimas: „Socializacija – istoriškai sąlygotos socialinės patirties perėmimas ir aktyvus atgaminimas individo veiklos ir bendradarbiavimo procese. Individas perima socialinį patyrimą, kai yra ugdomas (t. y. tada, kai jį tikslingai formuoja kiti žmonės), ir tada, kai jį veikia įvairūs stichiniai, dažnai prieštaringi socialiniai veiksniai. Daugiausia socializaciją lemia mokymas ir auklėjimas“ (Psichologijos žodynas, 1993, p. 228).

Pasak V. Voišnienės (1997), klasės auklėtojo veikla apima klasės integravimą į mokyklos bendruomenę ir, žinoma, mokytojų ir mokyklos vadovų darbo, mokyklos, tėvų ir šeimos tikslų koordinavimą, tiesioginį darbą su mokiniais. Klasės auklėtojo kompetencija – santykių mokiny-mokiny, mokiny-mokytojas, mokiny-mokykla, klasė-mokytojai, klasė-klasė, klasė-mokykla, tėvai-tėvai, tėvai-mokytojai, tėvai-mokykla kūrimas ir koordinavimas. Kiekvienoje mokykloje šių tikslų siekiama atsižvelgiant į vietos sąlygas, žmonių, dalyvaujančių šiame procese, ypatumus, siekius.

Galima išskirti penkias pagrindines darbo su klasės bendruomene kryptis. Kiekvienos šių krypčių turinys yra sudėtingas, reikalauja specialių žinių, pasirengimo, įgūdžių, laiko. Taigi klasės auklėtojas dirba (V. Voišnienė, 1997):

- su klase kaip su grupe. Tikslas – formuoti klasės grupę, kuri būtų gerai organizuota, sugebėtų atstovauti savo interesams ir kurios kiekvienas narys galėtų realizuoti savo individualius tikslus ir poreikius;
- su kolegu, dirbančiu toje klasėje, grupe. Tikslas – rinkti informaciją ir koordinuoti bendrą veiklą, siekiant bendrų klasės ugdymo tikslų;
- individualų darbą su mokiniais, kolegomis ir tėvais. Tikslas – skirti dėmesį kiekvienam mokiniui ir ypač vaikams, turintiems svarbių problemų, padėti klasės mokiniams /tėvams spręsti konfliktus, iškylančius su atskirais mokytojais;
- su tėvų grupe. Tikslas – sukurti tėvų grupę, kur tėvai gerai vienas kitą pažintų ir sugebėtų mokyklose organizuotai atstovauti savo vaikų interesams;
- su šeimomis. Tikslas – skirti dėmesį atskiroms šeimoms, ypač vaikų, turinčių tam tikrų problemų, šeimoms ir bendradarbiauti sprendžiant tas problemas.

S. Dapkienės (2003) teigimu, pagal ugdymo (mokymo, lavinimo, auklėjimo) esmę ir tikslus bei mokyklos tikslus ir uždavinius klasės auklėtojas atlieka tokius vaidmenis:

- 1) pedagogo, kuris privalo įgyvendinti auklėjimo sąvokoje išskeltus teiginius;
- 2) auklėtinių užtarėjo, geriausiai auklėtinius pažįstančio vyresniojo draugo;
- 3) auklėtinių dorinio vadovo ir idealo;
- 4) klasės lyderio ir gero klasės psichologinio klimato kūrėjo;
- 5) klasės veiklos iniciatoriaus ir rėmėjo;
- 6) auklėtinio pagalbininko ir rėmėjo;
- 7) nepamokinės veiklos režisieriaus ir scenaristo;
- 8) dekoratoriaus, pagrindinio veikėjo ir pavaldinio;
- 9) ugdymo sąlygų sudarytojo;
- 10) tėvų konsultanto;
- 11) klasės bendruomenės kūrėjo.

Tai įrodo, kad mokytojas turi ne tik mokyti, bet ir vadovauti visam ugdymo procesui. Tačiau gaila, kad dar dauguma pedagogų save suvokia kaip dalyko mokytoją ir jaučiasi už tai atsakingi, o į asmenybės ugdymą nekreipia pakankamai dėmesio (Dapkienė, 2003).

Anot E. Vanagienės (2005), ugdymo procese klasės vadovas tampa savotišku centru, jis prisiima didelę dalį atsakomybės už mokinio tobulėjimą, sėkmingą kūrybinių galių bei intelekto vystymą. Pasitelkęs įvairias formas, klasės vadovas stengiasi lavinti vaiko gabumus ir talentus įvairiose srityse: protinių gebėjimų bei intelektinių laimėjimų, kūrybingumo ir produktyvumo, meno bei socialinėje. Klasės vadovas greičiau padrašina ir padeda, negu vadovauja ir kontroliuoja. Tik taip mokinys pajunta, kad jis pats, o ne mokytojas yra atsakingas už savo augimą. Taip sustiprėja ugdytinio savo vertės suvokimas.

Itin didelių pastangų, psichologinių žinių ar paties klasės vadovo įgūdžių prireikia bendraujant su socialiai apleistais, gyvenimo nuskriaustais vaikais ar tais, kurie klasėje jaučiasi nesaugiai (Vanagienė, 2005).

1.1.2. Pagrindiniai klasės vadovo darbo principai

Gali būti išskirta ir daugiau principų, bet šiame darbe minimi šeši: tęstinumo, perimamumo (pirmumo), įvairumo, konfidencialumo, asmeniškumo (visybiškumo), teisingumo. Šių principų realizavimas priklauso nuo tam tikrų veiksnių, kurių analizė padės labiau suprasti ir patį principą. Visais atvejais akcentuojama pedagoginė sąveika ir santykių kūrimas.

Pasak V. Voišnienės (1997), tęstinumo principo realizavimas labiausiai susijęs su pagrindiniu gyvenimo faktoriumi, vieninteliu, kuris labai riboja mus ir mūsų tikslų siekimą, - laiku. Ta prasme mokytojai yra labai nelygūs. Mokytojo pamokų krūvis klasėje gali svyruoti nuo 1 iki 6 pamokų per savaitę. Mokytojas gali mokyti visą klasę arba tik tai grupę mokinių. Tęstinumo principas diktuoja reikalavimą kaip galima daugiau laiko praleisti su klase, jeigu siekiama realizuoti sudėtingus tikslus ir daryti didesnę įtaką mokiniams. Laikas – sąlyga geriau pažinti vienam kitą, sukurti pasitikėjimu grindžiamus glaudžius santykius.

Deja, dar negalima išvengti didelės mokytojų (ypač užsienio kalbos, informatikos, etikos) kaitos. Mokyklose dėl mokytojų stokos klasių auklėtojais skiriami beveik visi mokykloje dirbantys pedagogai. Mokytojai, turėdami didelį krūvį, pavargsta nuo intelektualinės ir emocinės įtampos.

Daug kas keičiasi šiandieninėje mokykloje iš esmės, ir mokytojai turi nuolatos prisitaikyti prie tų pokyčių. Per pertraukas tvarkomi įvairūs reikalai, po pamokų mokytojai skuba rengtis kitos dienos pamokoms, rūpintis šeimos gerove, dažnai jie labiau negu mokiniai laukia atostogų. Vykstant dažnai ir įvairiai kaitai, atsiranda ir laikinumo, ir nestabilumo pojūtis. Visa tai gali

veikti vaikų nuostatas. Visi šie veiksniai mokytojų ir mokinių bendravimą daro labiau paviršutinišką ir formalų. Neretai dėmesys į mokinių atkreipiamas tik tada, kai konfliktuojama, atsiranda tarpusavio priešiškus ar nesupratimas (V. Voišnienė, 1997).

V. Voišnienės (1997) teigimu, mokykloje optimalu būtų skirti klasės auklėtojais mokytojus, kurie dėsto akademinius dalykus visai klasei, o ne jos daliai ir kurie turi ne mažiau kaip 2 savaitines pamokas. Muzikos, dailės, darbų, kūno kultūros, choreografijos, etikos, iš dalies užsienio kalbų mokytojai, turintys vieną savaitinę pamoką ar dirbantys su klasės grupele, galėtų padėti realizuoti mokyklos tikslus ir, bendradarbiaudami su klasių auklėtojais, mokyklos vadovais, lavinti specifinius vaikų sugebėjimus ir įgūdžius. Be to, labai svarbu sudaryti sąlygas, kad klasės auklėtojai dirbtų su klase kiek galima daugiau metų, ir jie būtų keičiami tik įsitikinus, jog tai būtina. Kitaip neformaliai didžiausią įtaką klasei darys mokytojas, kuris moko klasę ilgiausiai ir mokinių suvokiamas kaip pastoviausias. Be to, pastebėta, kad klasės, kur nuolatos keičiasi auklėtojai, mokytojai, turi nemažai problemų ir dažnai atrodo kaip pedagogiškai apleistos. Tokių klasių mokiniai dažniau skundžiasi, kad jais niekas nesidomi, jie niekam nerūpi. Taigi jie prastai mokosi, nedalyvauja mokyklos gyvenime, dažnai konfliktuoja tarpusavyje ir su mokytojais, pažeidinėja mokyklos tvarką ir turi daugiau drausminių nuobaudų. Į laiko faktorių svarbu atsižvelgti ir vertinant klasės auklėtojo darbo rezultatus. (Voišnienė, 1997).

Perimamumo principo realizavimas susijęs su autoritetų subordinacija, solidarumu, kuris pasireiškia bendrų tikslų supratimu ir bendradarbiavimu. Pirmiausia mokykla perima vaikus iš tėvų. Mokyklos ir tėvų bendradarbiavimas yra būtina sąlyga efektyviam vaikų ugdymui. Reikia nepamiršti, kad visais konfliktų atvejais labai svarbu išlaikyti tam tikrą subordinaciją. Tėvų autoritetas vaikui yra pirminis. Šeimos vertybės tampa pirminėmis vertybėmis. Mokytojo, vadovo autoritetai yra formalūs. Šiuos autoritetus išmokstama vertinti tada, kai mokytojai, vadovai yra gerbiami ir reikšmingi. Ugdant vaiką labai svarbu visais būdais stiprinti tėvų autoritetą. Niekada nederėtų kelti vaiko abejonių dėl būtinumo pripažinti tėvų autoritetą net tada, kai šeimos vertybės susvyruoja. Priešingu atveju galima sugriauti jau susiformavusią vaiko vertybių sistemą. Tačiau naujai sukurti reikalingos palankios sąlygos, pakankamai daug laiko, tokių santykių, kurie grindžiami pagarba ir pasitikėjimu, ir nekonfliktinės aplinkos. Tuo tarpu neigdami tėvų vertybes, sukelsime konfliktą. Šio konflikto ugdytojas gali tiesiogiai nejausti. Tėvai nebūtinai bus linkę atvirai prieštarauti. Tačiau šį konfliktą jaus vaikas. Jis bus priverstas laviruoti ir prisitaikyti. Šioje kovoje pralaimi visi – ir mokytojai, ir tėvai, ir vaikas. Pagaliau vaikas vis tiek lieka šeimoje. Šis ryšys vaikui svarbesnis, laiko atžvilgiu ilgesnis, reikšmingesnis (Voišnienė, 1997).

V. Voišnienės (1997), teigimu, šiuolaikinė pozityvi nuostata yra ta, kad tėvai pajėgia būti geri, kai jiems suteikiama atitinkama pagalba. Tokią pagalbą gali suteikti ir klasės vadovai,

sukūrę pozityvius santykius. Taip stiprinamas mokyklos ir mokytojo autoritetas. Pripažįstant tėvų autoritetą, sudaromos sąlygos mokytojo autoritetui šeimoje pripažinti. Pripažinti – reiškia toleruoti, suprasti kiekvieno teisę turėti savo tikslus, vertybes, nuomonę ir ją ginti.

Kita vertus, labai reikšmingas ir būtinas autoritetų pačioje mokykloje pripažinimas ir subordinacija. Mokykloje turi gyvuoti ir tam tikrais būdais subordinuoti šie autoritetai: mokinys, mokytojas ir kiti mokyklos darbuotojai, klasės auklėtojas, pavaduotojas, mokyklos direktorius. Visi procesai, užtikrinantys autoritetų pripažinimą, laiduoja perimamumą ir autoritetų reikšmingumo stiprinimą. Taigi labai svarbu daryti atsakingus sprendimus, subordinuoti visus autoritetus ir laikytis pirmumo principo, t.y. kiekvienas naujas ugdymo proceso dalyvis turi prisijungti prie proceso, papildyti jį, o ne bandyti konkuruoti ir stiprinti savo autoritetą kitų sąskaita. (Voišnienė, 1997).

Įvairumo principas visada buvo labai reikšmingas ir niekas nediskutuoja dėl mokymo ir ugdymo proceso įvairovės būtinumo. Tačiau įvairovė dažniau suprantama kaip turinio ir formos įvairovė, todėl norima atkreipti dėmesį į komunikacijos įvairovę.

Pasak V. Voišnienės (1997), pati demokratiškiausia komunikacinė struktūra – ratas, kai visi sėdi ratu, gali puikiai matyti daugelį grupės narių, turi galimybę iš eilės pasisakyti ir tęsti savo pasisakymus tiek, kiek reikia. Tokią diskusiją nesunku organizuoti ir valdyti.

Taip pat galima opozicinė struktūra, ypač tada, kai grupė pasidalija į dalis, jos nariai prieštarauja vieni kitiems. Labiau populiaria turėtų tapti ir darbo mažomis grupelėmis struktūra, kuri labiausiai tinka bendradarbiavimo įgūdžiams lavinti. (Voišnienė, 1997).

V. Voišnienės (1997) teigimu, kiekvienu atveju reikėtų pagalvoti, kokie procesai bus skatinami, kur atsiduria mokytojas (lyderis), ar jis dalyvauja kaip organizatorius ir autoritetas, kaip stebėtojas ar kaip lygiateisis dalyvis ir atlieka tą patį, ko pats reikalauja iš moksleivių, tėvų, kolegų.

Dažnai komunikacinė struktūra yra organizuojama, siekiant geriau pranešti, kalbėti, išaiškinti, pasakoti. Tačiau komunikacinė struktūra kartu ir inspiruoja pasisakymą, atvirumą, atsakymą į klausimus, klausinėjimą, pasitarimą ir pan. Nuolat tenka susidurti su problema, apie ką kalbėti su tėvais, mokiniais, ką jiems pasakyti, ir gerokai rečiau, kaip ir ko paklausti, kaip sužinoti, kaip paskatinti atvirumą.

Taigi, keisdami komunikacinę struktūrą, inspiruojame kitus procesus. Be abejo, klasių vadovams reikia lavinti ir savo komunikacinius įgūdžius, nepasikliauti vien vietų keitimu. Mokytojas taip pat turi mokytis aktyviai klausyti, klausinėti, stebėti ir pan. (Voišnienė, 1997).

Pasak V. Voišnienės (1997), taip pat svarbu, kad įvairumo principas netaptų pagrindiniu, kad renginių įvairovė būtų derinama su ugdymo tikslais ir netaptų savitiksliu dalyku. Klasių vadovai, organizuodami ekskursijas, parodas, žygius, vakarones, diskotekas, turėtų ieškoti ir

išnaudoti galimybes bendrauti su vaikais toje aplinkoje, būti aktyviais renginio dalyviais, kad bendravimo aspektas visapusiškai atsiskleistų.

Konfidencialumo principas yra tiesiogiai susijęs su pedagogo etika ir reikalauja atkreipti dėmesį į informaciją, susijusią su konkrečiu asmeniu. Ta informacija iš dalies turi būti išlaikyta paslapyje. Reikia įsisaugoti pasikeitimo informacija ribas. Klasės vadovai gali labai daug žinoti apie mokinio ir jo šeimos problemas. Todėl būtina galvoti, kaip apsaugoti visa tai nuo įvairių nereikalingų interpretacijų ir informacijos iškreipimų (Voišnienė, 1997).

Neatsakingas pasikeitimas informacija gali pakenkti mokytojo ir mokyklos reputacijai, sužlugdyti pasitikėjimą, užkirsti kelią atvirumui. Kita vertus, būtina mokyti mokinių spręsti savo problemas ir pasitikėti savo jėgomis tai darant, ugdyti mokinių atsakomybę už savo gyvenimą, elgesio pasekmes, sprendimus ir jų rezultatus.

Būtina sukurti pasikeitimo informacija sistemas, kad būtų garantuotas informacijos konfidencialumas. Informacija keičiamasi ne tam, kad tėvai, kolegos, mokyklos vadovai žinotų, o tam, kad jie dalyvautų sprendžiant iškilusias problemas. Kiekvieną kartą kaip labai svarbus aspektas išlieka pasikeitimo informacija būdas. Visais atvejais informuodamas tėvus ar mokyklos vadovus, mokytojas tarsi dalinai nusiima nuo savęs atsakomybę už tos problemos sprendimą. Tuo tarpu klasės vadovo uždavinys – spręsti problemą pirmiausia su mokiniu ar klase, o tik vėliau, įsitikinus, kad toks būdas neveiksmingas, įtraukti į problemos sprendimą kolegas, mokyklos vadovus, tėvus (Voišnienė, 1997).

V. Voišnienės (1997) teigimu, šio principo paisymas ugdo ir atsakomybės jausmą, sugebėjimą būti savo veiklos rezultatu, elgesio pasekmių šeimininku ir atsakyti už visa tai. Mokykla turėtų bendrai sutarti, kokios bus keitimosi informacija taisyklės, ir informuoti apie tai mokinius ir tėvus.

Pasak V. Voišnienės (1997), asmeniškumo principas realizuojamas bendravimu mokykloje ir reikalauja žvelgti į savo partnerius kaip į asmenis. Mokinio vaidmuo yra labai svarbus, bet yra ir daugiau vaidmenų, kuriuos vaikui reikia atlikti (sūnaus, dukters, draugo, brolio, sesers, kolegos ir pan.). Kiekvienas mokinytis, mokytojas, tėvas yra asmuo. Suvokdami žmogų kaip asmenį, galime jį geriau pažinti ir įvertinti, kaip jis atlieka savo vaidmenis. Asmeninis bendravimas padeda kurti mokytojų tarpusavio santykius, rasti bendrą kalbą su tėvais, mokiniais ir mokyklos vadovais.

Apmąstant šį principą, iškyla ir problemų, ypač kai santykiai vertikalūs, t.y. santykiai tarp autoritetų. Mūsų kultūra taip pat reikalauja paisyti kai kurių tradicijų. Įprasta vadinti vardais sau lygius pagal rangą asmenis, o į autoritetus kreiptis tam tikru būdu. Vaikai retai tėvus vadina vardais, mokytojai nevadina vardais savo vadovų, mokiniai – mokytojų. tradicija yra stipri ir ji turi savo prasmę. Tačiau mokydami jautrumo, bendraudami turime kurti įvairias sąveikos

situacijas. V. Voišnienės (1997) teigimu, ypač klasės auklėtojo darbe tradicijų laužymas gali tapti ugdymo būdu. Pavyzdžiui, leidimas vadinti save vardu mokiniams, kurie yra pagarbūs ir mandagūs, gali virsti labai stipria auklėjimo priemone. Be to, bendravimo logika reikalauja keisti santykius: nuo formalų, oficialių pereiti prie artimesnių, draugiškų.

Asmeniškumo principas akcentuoja ir būtinumą atsižvelgti į kito asmens poreikius ir padėti juos realizuoti. Galimybė realizuoti kuo įvairesnius poreikius sudaro sąlygas asmenybei vystytis (Voišnienė, 1997).

Anot V. Voišnienės (1997), teisingumo principas turi labai daug aspektų. Ypač svarbus yra vertinimas ir atsakomybė. Vertinimas labai reikšmingas mokymo procese ir reikia nuolat tobulinti ir įvairinti vertinimo formas, kriterijus. Daug problemų iškyla vertinant mokinius pažymiais. Tačiau pažymys – tai tik vienas vertinimo būdų, labai formalus ir griežtas, menkai formuojantis vertingumo jausmą, svarbų saviugdosi ir mokymosi stimulą. Taip yra dėl to, kad pažymys, kaip vertinimo būdas, per daug sureikšmintas mokykloje. Mokykla nepuoselėja įvairių vertinimo formų, o mokiniai (beje, kaip ir mokytojai) dažnai jaučiasi neįvertinti mokykloje, nesitiki būti pastebėti ir pripažinti. Vertinimo fenomenas labai susijęs su giliu asmenybės pažinimu. Mokytojai, dirbdami kartu, galėtų sukurti tokias vertinimo mokykloje sistemas, kurios būtų ne tik tradicinės, universalios, bet ir labiau individualizuotos, paliestų kiekvieną, būtų orientuotos ne vien į daugumą, bet ir į atskirą mokinį. Kito vertinimas yra labai susijęs su savęs vertinimu. Kito vertingumo pripažinimas priklauso nuo savojo vertingumo jausmo. Žmogus, nevertinantis arba pervertinantis save, nesugebės įvertinti kito žmogaus (Voišnienė, 1997).

Atsakomybės ugdymas – viena sudėtingiausių pedagoginio darbo problemų. Mokykloje tenka pastebėti problemas, susijusias būtent su atsakomybės supratimu. Mokytojai dažnai kenčia nuo per daug plataus atsakomybės supratimo. Mokiniai, deja, nesijaučia atsakingi už savo mokymosi rezultatus. Atsakomybę galima suprasti dviem aspektais: jausminis aspektas pabrėžia vidinį procesą, kuris gali būti kaip džiaugsmas ir pripažinimas arba kaip našta ir nerimas. Kita vertus, atsakomybės jausmas formuojasi kartu su savo galimybių pažinimu, galimybe laisvai rinktis ir daryti sprendimus (Voišnienė, 1997).

1.1.3. Klasės vadovo veiklos planavimas ir individualiosios programos rengimas

L. Jovaišos (2002) teigimu, planavimas – svarbi ir privaloma klasės auklėtojo funkcija, nes kalbama apie klasės auklėtojo veiklą, t.y. reguliuojamą struktūrizuotą veikimą, kurį sudaro tokie komponentai:

- tikslas;
- siekiamo tikslo motyvai;

- veikimo turinys;
- veiksmai, kuriais realizuojamas siekimas;
- grįžtamoji informacija apie turinio ir veiksmų kryptingumą;
- veiksmų koregavimas.

Pasak F. Ivanauskienės (2000), kad klasės auklėtojo veikla būtų rezultatyvi, būtina pirmiausia savo idėją, tikslus, numatomus veiklos siekius, turinį ir būdus aprašyti, t.y. suplanuoti. Planavimas – tai ugdomosios veiklos modeliavimas, kuris atliekamas mąstymo lygmenyje, o po to užrašomas plano, projekto, programos ar kt. forma. Planavimo tikslas – „garantuoti mokymo ir mokymosi kokybę, įvardijus atitinkamus ugdymo ir organizacinius tikslus bei gerinant vadovavimą veiklai (ir pokyčiams), kad tų tikslų būtų pasiekta“ (Hopkins, Ainscow, West, 1998, p. 249). Planavimas – visų ugdomųjų sprendimų pagrindas. Jo dėka numatomas pedagoginės veiklos komponentų sėkmingas funkcionavimas, priemonės tikslams pasiekti, galimoms nesėkmėms išvengti (Ivanauskienė, 2000).

Planuoti galima bet kokiam laiko tarpui. Kai norima sumodeliuoti veiklą savaitei, mėnesiui, pasirenkamos trumpalaikio planavimo formos. Tai konkretus planas, dienoraštis, užrašai kalendoriuje, darbų sąrašas, pastabos ir kt. Ilgalaikio planavimo formos – projektas, individualioji programa, kitos programų formos. Planuodamas ilgesniam laikui klasės auklėtojas gali nuodugniau apgalvoti perspektyvinius (strateginius) veiklos tikslus, prioritetus, numatyti tolimesnį ugdymo proceso rezultatą, atskirų veiklos etapų turinį, formas ir kt. (Ivanauskienė, 2000).

F. Ivanauskienės (2000) teigimu, klasių auklėtojų planavimo tradicija – trumpalaikis planas-tinklelis, kuriame eiliškumo tvarka nusakomi organizuojami renginiai. Toks planavimas dažnai formalus, nes neatskleidžia ugdomosios veiklos sistemos ir procesualinio (nuolatinės būvių kaitos) charakterio. Be to, į masinių renginių rėmus neįspraudžiamas individualus darbas su mokiniais, mokinių ir šeimų pažinimas, nuolatinis bendravimas su auklėtiniais, siekiant atskleisti kiekvieno individualumą sąlygojančius veiksnius ir sudaryti sąlygas fizinių bei psichinių skirtubių puoselėjimui. Todėl šiandien vadybos reikalavimus geriau atitinka tokia planavimo forma, kaip programa.

Individualioji klasės auklėtojo veiklos programa – tai klasės auklėtojo veiklos planavimo forma, apibūdinanti individualų klasės auklėtojo požiūrį į individualų ugdytinį ir individualią mokinių klasės bendruomenę. Šia prasme individualus – tai savitas, originalus, kūrybiškas, netipinis, atspindintis konkrečios ugdytinių bendruomenės specifiką ir poreikius, planas. Individualioji programa – tai individualus veiklos planavimas ir organizavimas, vadinasi, ir iš esmės individuali auklėtojo atsakomybė už ugdymo(si) pasiekimus. (Ivanauskienė, 2000)

Individualią programą kuria konkretus klasės auklėtojas konkrečių mokinių klasėje. F. Ivanauskienės (2000) teigimu, šiame programiniame dokumente turėtų atsispindėti:

- Klasės auklėtojo koncertuotas požiūris į ugdytinį ir ugdymo procesą, kaip visuminį (holistinį) reiškinį.
- Reali auklėtinių, jų grupių ir klasės bendruomenės ugdymo(si) situacija, atspindinti aktualų gyvenimą, asmeninio ir socialinio vystymosi problemas.
- Mokymo, auklėjimo procesų, kitų ugdomųjų įtakų integralinės sąveikos pobūdis, visų ugdytojų pastangos, palankus auklėtiniui ugdymo(si) pokyčius skatinantis pedagoginis procesas.
- Klasės auklėtojo veiklos krypčių sąryšingumas ir subordinacija, t.y. būtina apibrėžti aktualiausias ugdymo tikslus atliepiančias veiklos sferas ir nustatyti jų prioritetus, optimaliai orientuojant auklėtinio individualybės poreikius bei interesus. Tik matydamas, suvokdamas ir realizuodamas veiklos sistemą – integruotą visumą – klasės auklėtojas galės kompetentingai valdyti ugdymo(si) procesus.
- Numatomi konkrečių mokinių ugdymo(si) rezultatai, apibūdinantys auklėtinių bendrąją asmenybinę ir sociokultūrinę brandą, ir turintys reikšmę visą jo gyvenimą.

Taigi individualioji klasės auklėtojo veiklos programa kuriama konkrečioms auklėtiniams, konkrečiai klasei mokslo metams ar ilgesniam periodui. Pastaruoju atveju ji reguliariai papildoma trumpalaikiais veiklos planais ar dalinėmis ugdomosios veiklos programomis.

Individualioji programa pati savaime nėra tikslas. Ji turi padėti klasės auklėtojui kryptingai organizuoti veiklą ugdymo tikslams pasiekti.

1.1.4. Klasės vadovo darbo su klase kaip su grupe organizavimas

Moksleiviai mokykloje skirstomi į klases. Klasė – gana pastovi vaikų grupė. Dauguma jų mokosi kartu, kol baigia bendrojo lavinimo mokyklą. Per tą laiką susiformuoja glaudūs vaikų tarpusavio ryšiai. Deja, ne visada jie būna pozityvūs. Ne paslaptis, kad savieigai palikti vaikų tarpusavio santykiai gali susiformuoti nepriimtini, kai vieni daro klasei spaudimą ir naudojami savo populiarumu, siekdami asmeninių tikslų, kiti tampa „atpirkimo ožiais“, nepageidautiniais asmenimis, pajuokos ir patyčių objektais.

Taigi vienas pagrindinių klasės ugdymo tikslų turėtų būti mokinių socialinių įgūdžių lavinimas ir klasės formavimas į organizuotą grupę su jos narių tikslais ir pareigomis, skirtomis bendriems klasės ir mokyklos tikslams. Turima galvoje klasė, kurią sudaro reikalingos vienos kitoms asmenybės, sugebančios derinti savo ir kitų individualumą, suprantančios savo ir kitų

panašumus ir skirtumus, sugebančios atstovauti savo tikslams ir interesams grupėje, derindamos juos su grupės narių tikslais ir interesais (Voišnienė, 1997).

Pasak V. Voišnienės (1997), klasės vadovas pirmiausia turėtų siekti padėti spręsti mokinių tarpusavio konfliktus, mokyti draugauti ir kolegialiai dirbti. Klasė – kolegų grupė, kurioje asmeninės draugystės netrukdo visiems būti kartu ir siekti bendrų tikslų. Bendravimas klasėje priklauso nuo kiekvieno mokytojo darbo su klase pobūdžio. Kiekvienas mokytojas dirbdamas su klase daro įtaką ir turi galimybę kurti klasės mikroklimatą. Klasės auklėtojo pareiga – siekti aukštesnių tikslų, t.y. organizuoti klasę, formuoti jos savivaldą, padėti vaikams organizuotai atstovauti savo interesams mokykloje (pvz., klasės taryba, pareigų paskirstymas, klasės atstovų rinkimas ir pan.). Kitaip tariant, Klasės vadovo darbas vyksta klasės auklėtojo ir mokyklos vadovų darbo kontekste ir atvirkščiai.

V. Voišnienė (1997) pateikia šiuos darbo su klase lygius:

1. Tarpasmeninių mokinių santykių kūrimas ir koregavimas.
2. Klasės savivaldos organizavimas.
3. Klasės interesų atstovavimas mokykloje ir įtraukimas į mokyklos savivaldos veiklą.

Visi šie lygiai tarpusavyje yra susiję, ir, neišsprendus vienu problemų, pasunkėja darbas aukštesnėje organizavimo pakopoje. Visiškai akivaizdu, kad palikti visą šį darbą klasės auklėtojo atsakomybei būtų neteisinga. Be bendro visų mokytojų darbo, sprendžiant mokinių tarpusavio konfliktus ir formuojant jų tarpusavio santykius, nebus įmanomas efektyvus klasės auklėtojo darbas paskirstant pareigas, kuriant klasės savivaldos organus ir organizuojant jų darbą. Be to, bus neįmanomas mokyklos vadovų darbas, kuriant ir organizuojant mokyklos savivaldą (Voišnienė, 1997).

1.1.5. Klasės vadovo bendradarbiavimas su pedagogais ir mokinių tėvais

Mokytojų tarpusavio bendradarbiavimas yra viena didesnių pedagoginės veiklos problemų, nes dalijantis sunkumais ne visuomet mokytojas jaučiasi saugus. Būna ir smerkimo, ir piktinimosi apraiškų.

V. Voišnienės (1997) teigimu, tikslų derinimas, supratimo gilinimas yra tiesiog būtini. Visi mokytojai, siekdami savo individualių dalykinių tikslų, dirba su tais pačiais vaikais. Požiūrio į vaiką visybiškumas turėtų būti vienas pagrindinių darbo principų.

Anot A. Lukoševičiaus, O. Tijūnėlienės (2002), klasės vadovui tenka nemaža atsakomybė už vienoje klasėje dėstančių mokytojų profesinio bendradarbiavimo organizavimą. Tai padeda išspręsti tarp mokinių ir mokytojų iškilusius konfliktus ir nesusipratimus.

Pažvelkime į atsakomybės pasidalijimą tarp mokytojų ir klasės auklėtojo. Daugelio nuomone, už klasę atsako klasės auklėtojas. Deja, dažniausia klasės auklėtojo atsakomybė suprantama tiesmukiškai, ją suabsoliutinant.

Be abejo, pamokų metu atsakomybė už klasę tenka dalyko mokytojui, nors kiekvienas tą atsakomybę supranta savaip. Didesnė problema iškyla pertraukų ir popamokiniu metu. Taigi naudinga prisiminti perimamumo principą. Atsakomybė už moksleivį ir klasę tenka tam, kieno yra tas moksleivis ar klasė. Vadinasi už tai, kad mokinys ateitų į mokyklą, atsakingi vaiko tėvai arba globėjai. Mokyklos atstovas, kuris perima vaiką iš tėvų, yra klasės auklėtojas. Taigi auklėtojas turi žinoti, kurie mokiniai vėluoja, nelanko mokyklos. Klasės auklėtojui kelia nerimą iškilusi problema, ir atsiranda bendra jo ir tėvų atsakomybė, jeigu vaikas neateina į mokyklą. Čia nuo kiekvieno auklėtojo geros valios ir pedagogų įžvalgų priklauso, kaip jis gvildens šią problemą (Voišnienė, 1997).

Pamokoms prasidėjus atsakomybė už klasę jau tenka dalykų mokytojams. Mokyklos reikalas susitarti, kaip bus dalijamasi ta atsakomybe. Dalijantis atsakomybe, poveikis yra įvairesnis. Klasės mokiniai nepasitikintys auklėtoju, gali tai kompensuoti bendraudami su mokytojais, kurie jiems labiau patinka ir iš kurių gali tikėtis paramos. Atsiranda pasirinkimo galimybė, o drauge kiekvienas auklėtojas turi galimybę būti efektyvesnis. Juk paskyrimas klasės auklėtoju dar nereiškia, kad sukuriame nuoširdų, neformalų ryšį su visais savo auklėtiniais. Kai kuriems auklėtiniais didesnę įtaką gali daryti dalykų mokytojai, ir čia slypi išsigelbėjimas. Taigi mokytojas tampa ne N klasės formaliu auklėtoju, bet neformaliu autoritetu vaikams, kuriems jis reikšmingas, ir gali daryti įtaką visoms klasėms, kuriose dirba. Belieka tik suderinti savo veiksmus su formaliu autoritetu, t.y. klasės auklėtoju. Tokia sistema yra sudėtingesnė, labiau išryškėja akivaizdūs mokytojų tarpusavio ryšiai ir bendra atsakomybė. Suprantama, kur kas patogiau pranešti klasės auklėtojui, kad jo klasėje netvarka ir tegu jis tvarko savo mokinius (Voišnienė, 1997).

Pasak V. Voišnienės (1997), kitas bendradarbiavimo aspektas yra pasitarimai ir susitarimai, sprendžiant klasėje egzistuojančias problemas. Blogiausiu atveju galima visą atsakomybę užkrauti auklėtojui, tačiau toks darbas dažniausiai būna neefektyvus ir baigiasi laikiniais auklėtojo „laimėjimais“. Norint daryti ilgalaikį poveikį, būtina dirbti kartu ir koordinuoti darbą. Savaime suprantama, klasės auklėtojas niekada nesprendžia problemų vienas, tačiau bendradarbiavimas vyksta tik tarp kai kurių kolegų, pokalbiai dažniau būna individualūs, o atsakomybė vis tiek tenka auklėtojui. Ugdant „sunkią“ klasę ar „sunkų“ moksleivį, būtina bendra atsakomybė ar veiksmų koordinacija. Tai reiškia, kad reikia susėsti visiems kartu: klasės auklėtojui, visiems dalykų mokytojams, direktoriaus pavaduotojui, kuriojančiam šias klases, direktoriui (prireikus), mokyklos psichologui, socialiniam pedagogui ir tartis, ką visi kartu ir

kiekvienas atskirai darys, ir kaip. Pagrindinis veikėjas šiuo atveju yra klasės auklėtojas. Jis yra tas asmuo, kuris analizuoja problemą, surenka informaciją iš visų šaltinių, ją apibendrina ir formuluoja labai svarbų pageidavimą, nes formali jo atsakomybė yra pati didžiausia. Visi kiti asmenys turi pateikti reikiamą informaciją ir savo požiūrį, siūlyti tinkamiausius sprendimo būdus, dėl jų susitarti ir vykdyti susitarimą. Klasės auklėtojo atsakomybė – informacijos visybiškumas ir veiklos koordinavimas bei užduoties atskiriems grupės nariams formulavimas. Savaiame suprantama, grupės nariai gali pateikti ir savo pageidavimus vieni kitiems ir klasės auklėtojui. Čia labai svarbu, kad būtų kalbama viešai, kartu nepamirštant ir konfidencialumo. Šio proceso sudėtinė dalis yra individualūs pokalbiai (Voišnienė, 1997).

V. Voišnienės (1997) teigimu, labai svarbi darbo forma, padedanti mokytojui kaupti informaciją apie mokinį, turint tikslą jį geriau pažinti, - charakteristika. Ji galėtų būti rašoma visų mokinį mokančių mokytojų. Kiekvienas mokytojas pateiktų savo pastebėjimus, apibūdinimus, kartu tai būtų ir bendradarbiavimo forma. Išsami charakteristika padėtų geriau pažinti klasę, mokinius, nuolat stebėti vykstančius pokyčius. Taip pamažu ryškėtų bendras mokinio ar klasės vaizdas.

Viena iš labai svarbių klasės auklėtojo veiklos sričių yra sumanus, kūrybiškas, dalykiškas bendradarbiavimas su auklėtinių tėvais. Juk tėvai, kaip ir klasės auklėtojas, yra suinteresuoti savo vaikų ateitimi, gali ir turi padėti įgyvendinti konkrečius mokyklos ir visuomenės išskeltus reikalavimus, tikslus ir uždavinius. Tik geras grįžtamasis ryšys tarp mokyklos ir šeimos, tarp klasės auklėtojo ir tėvų padės tinkamai siekti visuomenės tobulėjimo.

E. Vanagienės (2005) teigimu, svarbi klasės vadovo veiklos sėkmės sąlyga – jo bendravimas ir bendradarbiavimas su auklėtiniais, jų tėvais. Būtina kuo geriau pažinti visą šeimą: tėvus, brolius, seseris, senelius, namų aplinką. Tinkamas bendravimas ir bendradarbiavimas su mokiniu bei jo šeima:

- Palaiko šiltą atmosferą klasėje.
- Kuria vieningos šeimos modelį: mokiniai – tėvai – pedagogas.
- Lemia klasės normų ir lūkesčių įgyvendinimą.
- Padeda spręsti problemas.
- Didina mokymosi veiksmingumą.
- Įtraukia tėvus į klasės bendruomenės gyvenimą.
- Puoselėja kūrybines galias.

Pasak S. Dapkienės (2003), mokyklos ir šeimos bendradarbiavimo sėkmė priklauso nuo klasės auklėtojo asmenybės, jo pasirengimo ir gebėjimų (mokėjimo suprasti ir atjausti, nedaryti skubotų išvadų, nesikarščiuoti, visus santykius grįsti pasitikėjimu, abipuse pagarba, bendru

atsakomybės jausmu už vaikų ateitį ir pan.) ir nuo tėvų noro, atsakingumo už vaikų ateitį, už būsimosios kartos dvasingumą, fizinį ir moralinį tobulumą.

Mokyklos bendradarbiavimo su šeima turinys ir formos pirmiausia priklauso nuo tikslo, kurio klasės vadovas siekia. Pagrindinį tikslą galima nusakyti išsiaiškinus bendradarbiavimo esmę. Bendradarbiavimas – tai mokyklos, klasės vadovo organizuota ir jo vadovaujama, su visuomenės interesais suderinta pedagoginė veikla. Pagrindinis tos veiklos tikslas – visuomenei reikalingos ir naudingos asmenybės formavimas. Bendradarbiavimas apima pamokinę ir užklasinę veiklą (Dapkienė, 1987)

S. Dapkienės (2003) teigimu, mokykla, klasės vadovas, užmegzdamas ryšius su tėvais ir visuomene, siekia įgyvendinti šiuos uždavinius:

1. Pažinti ir nuolat tirti mokinio šeimą.
2. Sistemingai nagrinėti šeimos ir mikroaplinkos poveikį vaiko asmenybei, o esant neigiamai šeimos įtakai (amoraliai, asocialiai šeimai) šalinti jos poveikį vaikui.
3. Organizuoti bendrus mokyklos ir šeimos pedagoginius veiksmus vaikų auklėjimo ir mokymo procese.
4. Kurti klasės bendruomenę ir skatinti tėvus aktyviau dalyvauti mokyklos, klasės gyvenime.
5. Pedagogiškai šviesti ir mokyti šeimą..

Vadinasi, klasės vadovo bendradarbiavimo su šeima pagrindą sudaro betarpiški jo santykiai su mokinių tėvais ir kitais šeimos nariais. Svarbu, kad tie santykiai būtų grindžiami pasitikėjimu, abipuse pagarba, bendru atsakomybės jausmu už vaikų ateitį. Kai šito nėra, visas bendradarbiavimas yra daugiau ar mažiau formalus, neįsigilinama į jo prasmę, paviršutiniškai žiūrima į auklėjamąjį poveikį.

Pedagoginėje literatūroje randama gana daug įvairių klasės auklėtojo bendradarbiavimo su šeima formų. Jos skirstomos į tris grupes: individualios, grupinės ir kolektyvinės.

Anot S. Dapkienės (1997), individualios bendradarbiavimo formos yra šios: lankymasis mokinio namuose, tėvų pakvietimas į mokyklą, susirašinėjimas laiškais, pokalbiai telefonu. Apsilankęs mokinio namuose, klasės auklėtojas geriau supras šeimos gyvenimo stilių, tarpusavio santykius, tėvų atsakomybės už savo vaikų ateitį laipsnį; nesunkiai įsitikins, kokios sąlygos mokiniui mokytis, ką jis veikia laisvalaikiu.

Kad pedagoginis poveikis būtų veiksmingas, tėvus patartina jungti į grupes pagal išsilavinimą, pedagoginę kultūrą, pagal jų vaikų elgesį ir mokymosi rodiklius. Kadangi grupėje vienodos vaikų auklėjimo problemos ir nedidelis tėvų skaičius, žymiai lengviau, greičiau, konkrečiau, nepažeidžiant pedagoginės etikos (juk problemos vienodos), įtraukti tėvus į

problemos svarstymą, taisyklių ir veiklos perspektyvų numatymą, pasidalijimą nors ir nedideliais laimėjimais. (Dapkienė, 1997)

Ne mažiau svarbus klasės auklėtojo bendradarbiavimas su auklėtinių tėvų aktyvu. Anksčiau šis aktyvas buvo vadinamas tėvų komitetu, dabar vieni vadina tarybomis, kiti – parlamentais. Pavadinimas gal ne tiek svarbu, svarbiau pats darbo turinys. Kad tėvų komitetai būtų veiklūs, į juos turėtų būti renkami aktyviausi, pareigingiausi tėvai, kad jie ne tik suprastų auklėtoją, išsakytų jo pageidavimus, rūpesčius, bet ir padėtų kartu spręsti svarbiausias klasės problemas, skatintų tėvų iniciatyvą, išradingumą ir kūrybingumą, atsakingumą už vaikų auklėjimą. Labai svarbu, kad pats auklėtojas patiktų komiteto reikalingumu ir naudingumu, kad jame matytų tikrą mokyklos pagalbininką, auklėjamojo darbo tikslų ir vieningų mokyklos reikalavimų įgyvendintoją (Dapkienė, 1997).

S. Dapkienės (1997) teigimu, kolektyvinis bendradarbiavimas - tai klasės mokinių tėvų susirinkimai, bendri tėvų ir vaikų renginiai po pamokų ar laisvalaikio (šeštadieniais, sekmadieniais) metu.

1.2. Klasės vadovo – kaip ugdomosios veiklos organizatoriaus asmenybinė charakteristika

Šių dienų psichologas J. Pikūnas (2001) teigia, kad norint sėkmingai auklėti, reikia suprasti vaiko poreikius ir žinoti, kaip juos patenkinti.

Mokytojas, siekiantis atlikti ugdytojo funkciją, turėtų ne tik mokyti, bet ir pats mokytis. Mokymasis būti mokytoju – ilgas ir sudėtingas procesas, profesijos mokymasis – tik formali to proceso pabaiga, o iš esmės jis tęsiasi visą mokytojo gyvenimą (Arends, 2008).

Šis nenutrūkstamas mokymosi procesas reikalauja klasės vadovui išsiugdyti tvirtas asmenybės savybes. E. Vanagienė (2005) kalbėdama apie klasės vadovo asmenybės savybes, remiasi S. Saulėnienės pateiktomis šiomis asmenybės savybių grupėmis:

- Asmeninė kompetencija.
- Dorovė ir elgesys.
- Meilė vaikams ir kitiems žmonėms.
- Nuoširdus, tiksliai motyvuotas noras būti mokytoju.
- Platūs interesai.
- Iškalbingumas.
- Emocinis brandumas ir santūrumas.

Bet kokia klasės auklėtojo veikla turi būti orientuota į auklėtinį: ko jis nori, kas jam patinka ir kas naudinga. S. Dapkienė (2002) knygoje „Papildomojo ugdymo formos“ išskiria šias auklėtojo savybes:

- dvasingumas;
- kūrybiškumas;
- bendravimo kultūra.

S. Šalkauskis (1992) ne kartą yra nurodęs, kad kiekvienas ugdytojas turi pasižymėti bent keturiomis pagrindinėmis savybėmis: 1) bent minimaliu pedagoginiu gabumu; 2) teoriniu nusimanymu; 3) praktiniu patyrimu ir 4) faktiniu sugebėjimu dirbti pedagogo darbą.

Šias 4 savybes jis pagrindė taip: bent minimalus pedagoginis gabumas lemia pasaulimą, teorinis nusimanymas esąs reikalingas pedagogo sąmoningumui, praktinis patyrimas pagilina teorinį nusimanymą ir ruošia faktinį sugebėjimą. Pastarasis esąs labai sudėtingas reiškinys ir reikalaujantis nemažai įvairių kitų savybių (mėgti ugdomąjį darbą, mėgti jaunimą, į darbą įdėti visą savo sielą ir pan.). V. Savickytės (1998) teigimu, labai svarbios ugdomajam darbui esančios intelektualinės, arba protinės, ir moralinės, arba dorinės, auklėtojo savybės.

J. Mikulevičiūtės (2002) teigimu, psichologai, papildydami pedagogų išsakytus teiginius, nurodo šias svarbiausias klasės auklėtojo savybes: meilę vaikams, šilumą, jautrumą, humoro jausmą, entuziazmą, pasitikėjimą savo jėgomis, energiją ir aukštą intelektą. Anot jų, vaikams, paaugliams ir jaunuoliams reikia tokių suaugusiųjų, kurie sugebėtų juos vesti, o ne sektų iš paskos. Jiems reikia suaugusiųjų, kurie aktyviai veiktų, o ne pasyviai reaguotų, įsipareigotų ne tik sau, bet ir kitiems, kurie gerbtų save ir kitus, kitų pažiūras ir interesus.

Pasak V. Savickytės (1998), doriniu atžvilgiu auklėtojas turės pasižymėti savo auklėtinių akyse tam tikra didybe. Svarbus ir tvirtas būdas, nes kol auklėtiniai neturi tvirtų elgesio normų ir nesugeba jų laikytis, auklėtojas turės jiems vadovauti savo valios galia ir tvirtumas čia esąs būtinai reikalingas. Anot S. Šalkauskio (1992), auklėtojas, kuris pasiduotų klaidingiems gailėstingumo jausmams ir leistų auklėtiniams eiti ten, kur juos neša užgaidos ir neprotingi polinkiai, padarytų jiems tik blogą paslaugą. Tačiau tvirtumas nereiškia prievartos. Jis turės būti paremtas dideliu kantrumu ir švelnumu. Tai turėtų sužadinti auklėtiniuose ir meilę, ir klusnumą.

V. Černiaus (1997) teigimu, geras klasės vadovas privalo turėti meninių sugebėjimų, artistiško humoro jausmą, subtilų skonį kuriant klasės jaukumą. Vienas iš jo keliamų uždavinių – sukurti idealią klasės aplinką. Pasak V. Černiaus, ideali klasė ta, kurioje išmokstama džiaugsmo, atsakomybės, disciplinos, atsižvelgiant į savo ir kitų poreikius. Tai klasė, kur gali pasireikšti įvairūs vaikų interesai, kur pajuntama gero darbo prasmė, kur išmokstama gerbti kitus, jais pasitikėti.

Anot E. Vanagienės (2005), vienas iš svarbiausių veiksnių, užtikrinantis klasės vadovo autoritetą, yra jo pedagoginis meistriškumas. Jis turi sugebėti sudominti vaikus, sudėtingus dalykus jiems perteikti paprastai ir suprantamai. Mokytojas privalo valdyti save, kalbą, kalbos toną, judesius, žvilgsnį, šypsena, žodžius. Reiklumas, pagarba ir jautrumas auklėtiniams – būtinos gero pedagogo savybės. Klasės vadovas neužmiršta ir kiekvieno savo auklėtinio. Darbas su atskirais auklėtiniais pagrįstas individualiu motinišku priėjimu. Ypač tai reikalinga vaikui, kuris auga nepilnoje šeimoje ar nepakankamai išauklėtas, jam būdingos neigiamos asmenybės savybės (Vanagienė, 2005).

Kaip ir bet kurios profesijos atstovai, klasės vadovas turi vadovautis tam tikromis nuostatomis. Jos susiformuoja remiantis ilgalaikę darbo patirtimi, semiantis žinių iš įvairių šaltinių (Vanagienė, 2005).

S. Dapkienės (1997) teigimu, klasės auklėtojas turi būti rūpestingas ir auklėtinį mylintis pagalbininkas, sumanus šeimos patarėjas, gražių tarpusavio santykių puoselėtojas, bendražmogiškų, krikščioniškų vertybių ugdytojas, visada kūrybiškas, iniciatyvus, nuolat save tobulinantis, pavyzdingas vyresnysis auklėtinio draugas.

Pasak S. Dapkienės (1997), ypač reikšmingi G. Keršėinšteinierio keliami reikalavimai auklėtojo asmenybei. Jo teigimu auklėtojas turi: 1) būti nusiteikęs ugdyti, 2) gebėti ugdyti savaimingą asmenybę, 3) gebėti ugdyti bręstančią asmenybę, 4) išlaikyti ugdomojo poveikio pastovumą, 5) mokėti suprasti vaiką, nuolat gilintis į jo sielą, būti jam jautrus ir atidus.

K. Pukelio (1995) teigimu, „pedagoginis meistriškumas – pedagogo aukštos kvalifikacijos ir jo aukštos moralės darna, laiduojanti didelį pedagoginio darbo efektyvumą“ (Pukelis, 1995, p. 177). Vadinasi, pedagoginis meistriškumas yra glaudus patirties, žinių, mokėjimų derinys, kurį jungia turtinga mokytojo asmenybė. Tokiai asmenybei būdinga: išsilavinimas, darbštumas, kultūringumas, mandagumas, inteligentiškumas, kuriamoji vaizduotė ir pedagoginė intuicija (Geniušas, 1968), optimizmas, idealizmas, objektyvumas, kūrybiškumas, išradingumas, teigiamos atmosferos kūrimas (Pikūnas, 2001), mąstymo idėjinis lygis, empatijos jausmas, asmenybės vertybinė saviraiška, meilė vaikams ir žmonėms, laisva valia ir tolerancija (Pukelis, 1995) ir pan.

Pasak S. Dapkienės (1997), vienas svarbiausių klasės auklėtojo bruožų – kūrybiškumas, sugebėjimas originaliai, nestandartiškai mąstyti, spręsti ir praktiškai veikti. Apie kūrybiškumo svarbą ir reikšmę mokytojui rašė ir teberašo daugelis mokslininkų: J. Geniušas, A. Paplauskas – Ramūnas, K. Pukelis, L. Jovaiša, G. Butkienė, A. Kepalaitė ir kt.

A. Paplauskas – Ramūnas (1996) teigia, kad kūrybiškumas pedagogikos požiūriu apibūdinamas kaip darbo ir žaismingumo, tvarkos ir laisvės, triūso ir atsipalaidavimo, aktyvumo ir poilsio sintezė. Kūrybiniame akte žmogus sukuria patį save, tobulėja. Kūrybos proceso metu

žmogus išsivaduoja iš vidinės bei išorinės vergovės. Kūryba užvaldo visą žmoniškąją esmę. Kūryboje atsiskleidžia humanizmo esmė. G. Butkienė ir A. Kepalaitė (1996), nagrinėdamos žmogaus kūrybingumą, pateikia J. Guilfordo (1950) ir E.P. Torrance (1962, 1965) išskirtus kūrybiškumo veiksnius:

- 1) mąstymo lankstumą, sugebėjimą lengvai pertvarkyti turimą patirtį, keisti savo požiūrį, lūkesčius ir nuostatas;
- 2) sklandumą – kaip labai laisvą naujų idėjų kūrimą;
- 3) originalumą, pagrįstą tolimomis asociacijomis;
- 4) detalumą bei užbaigtumą;
- 5) jautrumą problemoms – kaip sugebėjimą pamatyti neatitikimus, išvelgti problemas ten, kur daugelis jų nepastebi.

Klasės vadovo veikla turi būti kūrybiška, humaniška ir individuali. Mokytojo kūrybiškumas yra siejamas su savo darbo išmanymu, žinių pateikimu ir darbo metodais.

A. Lukoševičiaus, O. Tijūnėlienės (2002) teigimu, geras klasės auklėtojas – tai geras psichologas. Jis, norėdamas padėti vaikams, turi pažinti patį vaiką, jo interesus ir laikyseną šeimoje, klasėje, bendraamžių ir vyresniųjų aplinkoje. Taigi svarbi sąlyga – bendrauti ir stengtis nuolat sudaryti įvairias bendravimo situacijas.

1.3. Paauglių asmenybės bruožai ir jų ugdymo ypatumai

Paauglystė – tai pereinamasis laikotarpis tarp vaikystės ir suaugusiojo amžiaus. Ji trunka nuo fizinio brendimo pradžios iki asmuo pasiekia savarankiško suaugusio žmogaus socialinę padėtį (Petruilytė, 2003).

Paauglystė yra susijusi su kiekybiniais ir kokybiniais vystimosi pokyčiais. Tai lytinio brendimo, asmenybės formavimosi ir savarankiško gyvenimo planavimo laikotarpis.

Anot A. Vaičiulienės (2004), tiek suaugęs, tiek ir paauglys, suvokiantis save kaip asmenybę, žiūri į save visų pirmą kaip į savarankišką individą, besiskiriantį nuo kitų. Šia prasme į pirmą vietą iškyla asmenybės individualumas: žmogus jaučia poreikį ir būtinumą įsisąmoninti, kuo ir kaip jis skiriasi nuo aplinkinių, tuo tarpu žmones jungiantis bendrumas nusikelia į antrą planą. Su tuo glaudžiai susijęs noras suvokti save kaip visumą. Kai kalbama apie asmenybės vientisumą, turima omenyje tiek individualias ypatybes, tiek ir vidinę vienybę, teisingą asmenybės poreikių, motyvacijų ir elgesio stiliaus derinį. Tam, kad teisingai suvoktų save, jaunas žmogus turi matyti save laike, jausti savo asmenybės tęstinumą. Jis turi suvokti nepertraukiamą savo augimo per ilgus vaikystės metus nuoseklumą, suprasti, kuo jis tapo per tą laiką ir kuo jis gali tapti būsimo vystimosi procese (Želvys, 1994).

A. Vaičiulienės (2004) teigimu, vienu iš esminių paauglystės sunkumų laikytinas vidinis prieštaravimas tarp asmenybės identiškumo formavimosi ir vaidmeninio neapibrėžtumo. Paauglys kuria savąjį „aš“ iš charakterio, atsinešto iš vaikystės, elementų, tačiau jam neaiškus jo būsimasis vaidmuo visuomenėje. Todėl rinkdamasis vieną ar kitą profesiją, jis gali suklysti ir nerasti adekvačios vietos gyvenime. A. Vaičiulienė remiasi žymaus psichologo Eriksono teigimu, kad berniukų ir mergaičių asmenybės formavimasis vyksta nevienodai, nes ateityje visuomenė jiems priskirs skirtingus vaidmenis. Pasak Eriksono, vaikino asmenybės formavimuisi profesijos pasirinkimas svarbesnis, tuo tarpu mergina gali labiau pašvęsti save motinos ir žmonos socialiniams vaidmenims.

Pasak A. Petruitytės (2003), visi pokyčiai, atsiradę lyginant savęs suvokimą ir kitų nuomonę apie save, ir formuoja žmogaus „aš“ vaizdą. Paauglystėje savojo „aš“ paieškos iškyla visu aktualumu. Paauglys neretai gana subjektyviai suvokia save. Paprastai jis žymiai geriau sugeba pažinti ir teisingai įvertinti kitus žmones, negu patį save. Jei adekvatus savęs suvokimas formuojasi sunkiai, atsiranda iškreiptas savojo „aš“ vaizdas, ir paaugliui tampa sunku sujungti savo asmenybės bruožus į vieningą visumą.

D. Nasvytienės (2005) teigimu, viena iš svarbiausių paauglystės problemų – savarankiškumo siekimas. Paaugliui sunku išspręsti prieštaravimą tarp besitęsiančios priklausomybės nuo vyresniųjų ir naujų poreikių bei privalumų, susijusių su savarankiškumu. Įgyti tikrą savarankiškumą paaugliui nelengva. Tai susiję su dviprasmiška pačių suaugusiųjų pozicija. Iš vienos pusės jie skatina paauglio savarankiškumą, ypač jei tai susiję su jo pareigomis, o iš kitos pusės – stabdo, stengiasi išlaikyti jį priklausomu. Neretai šis prieštaravimas tampa aštrių konfliktų tarp paauglio ir suaugusiųjų, nepastovaus ir prieštaringo elgesio priežastimi.

Svarbus psichologinis reiškinys paauglystėje yra besiformuojantis subrendimo jausmas (Petruitytė, 2003). Tai atsirandantis subjektyvus požiūris į save kaip į suaugusį, pasirengimo tapti pilnaverčiu suaugusiųjų visuomenės nariu išgyvenimas. Subrendimo jausmas skatina paauglius siekti savarankiškumo ir nepriklausomumo. Iš čia dažniausiai kyla didelis, o kartais ir liguistas paauglių jautrumas kritiškam suaugusiųjų vertinimui, aštrus reagavimas į tikras ar tariamas suaugusiųjų pastangas menkinti jų reikšmingumą, ignoruoti jų subrendimo lygį, nesiskaityti su jų teisėmis.

Paauglystėje vystosi valios bruožai – atkaklumas, užsispyrimas, siekiant tikslo, sugebėjimas įveikti kliūtis ir sunkumus. Paauglys pats pradeda kelti sau tikslus, pats planuoja jų įgyvendinimą. Paauglys ne visada apskaičiuoja savo jėgas, neįvertina uždavinio, kurio imasi, sunkumo ar trukmės, todėl entuziastingai pradėjęs, gali po kurio laiko numoti ranka. Valingam paauglio elgesiui neretai būdingas ir impulsyvumas. Laikas nuo laiko atsitinka taip, kad paauglys pirma ką nors padaro, o po to pradeda galvoti, ar vertėjo tai daryti.

Kadangi paauglys trokšta kuo greičiau pasijusti suaugusiu, jam yra svaru pajusti, jog jis gali priešintis vyresniųjų valiai. Todėl šiame amžiaus tarpsnyje įvyksta konfliktai, kai paauglys iš principo atsisako vykdyti kokius nors suaugusiųjų nurodymus. Šis iš pirmo žvilgsnio aklas, bereikalingas užsispyrimas turi savo psichologinę prasmę ir rodo paauglio siekimą tapti savarankiška, valinga asmenybe. Tiesiog to siekiama pagal savą, paauglišką supratimo lygį.

Anot R. Želvio (1994) paauglio gyvenimas paprastai yra pakankamai emocionalus. Džiaugsmas, pasitenkinimas savimi dažnai kaitaliojasi su nepasitenkinimu ar net neviltimi – tai sparčiai besikeičiančios gyvenimiškos situacijos ir audringai besiformuojančių naujų paauglio psichologinių bruožų išdava. Vienus emocinius išgyvenimus paaugliai išreiškia atvirai arba net drastiškai, kitus stengiasi kruopščiai slėpti nuo aplinkinių akių. Ypač nenoriai atskleidžiami tie pergyvenimai, kurie paauglių tarpe laikomi nevyriškais, neprestižiniais arba gali būti pajuokiami.

R. Želvio (1994) teigimu, dažnai su paauglių nepasitenkinimu savimi ir kitais susijęs jų agresyvumas, kartais peraugantis į nemotyvuotą žiaurumą. Tačiau, priešingai vyraujančiai visuomenės nuomonei, psichologiniai tyrimai liudija, jog charakteringiausias paauglystės amžiaus tarpsnio elgesio sutrikimas yra ne asocialus elgesys, bet depresinės būsenos. Šį depresijos jausmą paaugliai paprastai yra linkę slėpti. Psichologų surinktais duomenimis, nemaža dalis žmonių paauglystės laikotarpyje yra jutę stiprų, tiesa, dažniausiai neilgalaikį liūdesio, netikusio gyvenimo ir su juo susijusio pesimizmo jausmą.

Pasak A. Petrulytės (2003), dažnas paauglystės palydovas yra nerimas. Paauglys gali jausti pakilusios virš jo grėsmės jausmą, nors objektyvių priežasčių nerimauti nėra. Nerimas išveda paauglį iš pusiausvyros, jis blaškosi, neranda vietos. Dažnai šį jausmą lydi nemalonūs fiziologiniai jutimai: skausmas pykinimas, galvos svaigimas. Pastoviai koncentruodamasis ties šiais išgyvenimais, paauglys tampa išsiblaškęs, prasčiau mokosi, jį ima kankinti nemiga.

Sąlygas nerimui atsirasti gali sudaryti sudėtingi santykiai su tėvais, mokytojais ar bendraamžiais, augimo sunkumai, seksualinio brendimo problemos. Ilgas valandas prieš veidrodį paaugliai, ypač merginos, taip pat praleidžia ne tiek iš meilės sau, kiek dėl atsiradusio nerimo. Savimi pasitikinčiam žmogui nėra reikalo pastoviai žiūrėti, ar viskas gerai, ar gera jo išvaizda, ar jis nuolat atrodo taip, kaip pridera (Pikūnas, Palujanskienė, 2005).

Įveikti nerimą, depresiją, įvairias baimes dėl savo psichinių ar fizinių trūkumų gali padėti bendraamžiai, demonstruodami teisingą ir ramią reakciją į vieną ar kitą gyvenimo reiškinį. Todėl paaugliui taip reikalingas tvirtas, patikimas draugas (Gučas, 1990).

Pasak A. Gučo (1990), paauglystės metais santykiai su bendraamžiais iš esmės kinta. Didėjant autonomiškumui, paaugliai kiek nutolsta nuo tėvų, tuo tarpu santykiai su draugais tampa artimesni. Paaugliai daug laiko praleidžia su bendraamžiais. Su draugais jie jaučiasi individualybės. Jiems svarbūs laisvi santykiai ne šeimoje. Kad juos išsaugotų, paaugliai privalo

rimtai žiūrėti į kitų nuomonę ir norus. Niekus kitur jie taip gerai neišmoksta gerbti kitokį požiūrį kaip bendraudami su bendraamžiais. Jie mokosi suprasti save ir kitus, konkuruoti, mokosi suaugusiųjų santykių. Su bendraamžiais paaugliai dalijasi išgyvenimais, kuriuos ne visada gali atskleisti tėvams, jei santykiai šeimoje pernelyg konfliktiški. Bendraamžiai palaiko dėl nepriklausomybės nuo tėvų kovojantį paauglį.

Mokykla ir mokymasis yra labai svarbūs paauglių gyvenime. Daugelį mokykla traukia dėl to, kad čia galima bendrauti su draugais. Paaugliui pamoka – tai ne tik 45 mokymosi minutės. Tai bendravimo su klasės draugais ir mokytoju situacija, kupina daugybės reikšmingų poelgių, vertinimų, jaudinimosi. Atlikdami įvairias mokomąsias užduotis, vaikai nuolat bendrauja.

Iš esmės keičiasi mokymosi pobūdis. Mokymasis pereina į naują, aukštesnę lygmenį. Atsiranda kitoks požiūris į žinias – jos tampa prasmingos paauglio asmenybei: siekimas pirmuoti tarp bendraamžių, rengimasis busimajai profesijai. Kinta paauglio protinė veikla. Jis tampa pajėgesnis sudėtingesniai protiniam darbui. Kinta ir jo suvokimas: darosi planingas, nuoseklus ir visapusiškas. Atmintis ir dėmesys tampa organizuotu, valdomu procesu. Paauglio mąstymas darosi kritiškesnis, lavėja vaizduotė. Pasak K. Miškinio (1993), paauglys pradeda suvokti mokymosi prasmę kaip savarankišką lavinimąsi, turintį tikslą tenkinti pažinimo poreikį. Kinta paauglio interesai, plėtėja akiratis. Paauglys jau ne tik žino apie tai, kuo domisi, bet ir gali įrodinėti, ginčytis, vertinti, turėti tvirtą nuomonę. Tačiau paauglio interesai gali būti stipresni prieš kitus veiklos barus (mokymąsi, kasdieninių pareigų atlikimą ir kt.) ir jiems trukdyti. Paauglystėje gali reikštis ir nesveikų potraukių bei interesų: menkavertės literatūros skaitymas, besaikis televizijos ar video laidų žiūrėjimas, besaikis bastimasis gatvėmis, azartiniai žaidimai iš pinigų ir kt.

Anot K. Miškinio (1993), šeimos ir mokyklos pastangomis pradeda formuotis tam tikri paauglių gabumai. Jie pastebimi ir anksčiau, bet išlavėja būtent paauglystėje. Tai aiškinama tuo, kad kaip tik paauglystės metais atsiranda gilūs, veiksmingi, patvarūs interesai ir sąmojingas požiūris į aplinką, lavėja kūrybinis mąstymas. Paauglystėje ryškiau atsiskleidžia gabumai muzikai, vaizduojamajam menui, matematikai ir kt.

Pasak M. Barkauskaitės (2001), paauglio statusą klasės bendruomenėje lemia tuo metu jam reikšmingi individualūs ir išoriniai veiksniai, priklausantys nuo pačios asmenybės arba darantys jai įtaką: lytis, amžius, interesai, gabumai, pažangumas, inteligencija, klasės ypatumai, šeima, draugai, sukaupta bendravimo patirtis, visuomenės pripažįstami to meto prioritetai.

D. Gailienės, L. Bulotaitės, M. Sturlienės (1996) teigimu, klasės auklėtojo darbo objektas – augantis ir besikeičiantis auklėtinis. Ir nors auklėtojo vaidmuo nenuginčijamai svarbus visais auklėtinio amžiaus tarpsniais, auklėtinių požiūrio į jį kaita priklauso nuo jų amžiaus. Ypač pastebimai keičiasi nuostata klasės auklėtojo atliekamo vaidmens atžvilgiu ir pasitikėjimas juo.

Tai išryškėja paauglystės laikotarpiu, kurį psichologai apibūdina kaip vieną iš sunkiausių asmenybės raidos etapų. Dažnai šis laikotarpis įvardijamas kaip paauglystės krizė. Kitaip negu kitais asmenybės raidos tarpsniais, kada tėvai turėjo tiesioginę įtaką vaikui, šiuo amžiaus tarpsniu tėvų įtaka jiems yra netiesioginė. Šiuo laikotarpiu pastebima ir auklėtojo bei auklėtinių santykių krizė. „Šio amžiaus vaikai labai kritiškai žvelgia ne tik į tėvus, bet ir į mokytojus. Jei mokytojas yra nesimpatiškas, nesuinteresuotas, neaiškiai galvojantis arba neoriginalus, jaunuoliai tai pasakys arba kitais būdais išreikš savo priešišumą“ (Černius, 1997, p. 74).

Paauglystės amžiuje formuojasi nauji santykiai su aplinka, noras, kad suaugusieji laikytų jį ne vaiku, o suaugusiu, skaitytųsi su juo. Jeigu tokie santykiai nesusiformuoja, - paaugliai gali tapti negailestingais suaugusiųjų (tarp jų tėvų, mokytojų, net klasės auklėtojų) kritikais, nepaklusniais, įžūliais. Tai rodo, kad mokytojo autoritetas, lyginant su pradinukais, yra pakitęs. Paauglys nebepriima paklusniai mokytojo teiginių, o pradeda juos vertinti. Jie gerbia tik tuos klasės auklėtojus, kurie sugeba bendrauti, supranta juos, nemoralizuoja, neižeidinėja jų orumo ir pan. (Savickytė, 1998).

2. KLASĖS VADOVO VEIKLOS OPTIMIZAVIMO GIMNAZIJOJE EMPIRINIS TYRIMAS

2.1. Tyrimo metodika ir organizavimas

Tyrimo tikslas. Išsiaiškinti klasės vadovo veiklos optimizavimo galimybes gimnazijoje per dviejų ugdymo dalyvių (klasių vadovų, mokinių) charakteristikas.

Tyrimo metodika. Buvo atliekamas kiekybinis ir kokybinis tyrimas. Kiekybinio tyrimo metodas – anketinė apklausa raštu, skirta mokiniams. Tyrimui atlikti parengta uždaro tipo anoniminė anketa. Anketa parengta remiantis nagrinėta literatūra. Klausimai suskirstyti į 4 diagnostinius blokus: 1) demografinis (duomenys apie tiriamuosius – lytis, klasė); 2) klausimų blokas, skirtas tirti klasės vadovo sąveiką su mokiniais; 3) klausimų blokas, skirtas tirti klasės vadovo bendradarbiavimą su kolegomis, mokinių tėvais; 4) klausimų blokas, skirtas tirti klasės vadovo asmenybę. Iš viso anketą sudaro 20 klausimų. Anketos pavyzdys pateiktas 1 priede.

Kokybinio tyrimo metodas – interviu, skirtas apklausti gimnazijų klasių vadovus. Interviu metu buvo atliekama standartizuota apklausa. Interviu klausimyną sudaro 4 diagnostiniai blokai: 1) demografinis – duomenys apie tiriamuosius (lytis, darbo klasės vadovu stažas); 2) klausimų blokas, skirtas tirti klasės vadovo sąveiką su mokiniais; 3) klausimų blokas, skirtas tirti klasės vadovo bendradarbiavimą su kolegomis, mokinių tėvais; 4) klausimų blokas, skirtas tirti klasės vadovo asmenybę. Iš viso klausimyną sudaro 18 klausimų. Interviu klausimynas pateiktas 2 priede.

Tyrimas buvo atliekamas 2009 m. kovo-balandžio mėnesiais.

Tyrimo imtis. Tyrime buvo pakviesti dalyvauti gimnazijų mokiniai bei klasių auklėtojai arba klasių vadovai (šie terminai vartojami kaip sinonimai). Mokinių grupė buvo pasirinkta siekiant išsiaiškinti, mokinių požiūrį į klasės vadovo veiklą, mokinių lūkesčius klasės vadovo veiklos atžvilgiu. Klasių vadovų grupė buvo pasirinkta, nes jie yra tiesioginiai nagrinėjamo tyrimo objekto vykdytojai, nuo kurių priklauso klasės vadovo veiklos optimizavimas. 1 lentelėje pateikiami duomenys apie tiriamųjų grupes ir taikytus metodus.

Tiriamųjų grupės ir taikyti metodai

Tiriamųjų grupė	Tyrimo metodas	Tiriamųjų skaičius
I ir II gimnazijų klasių mokiniai	Anketavimas	216
Klasių vadovai	Interviu	15

Tyrimė dalyvavo Panevėžio apskrities 3 miestų (Panevėžio, Pasvalio, Biržų) gimnazijų mokiniai ir klasių vadovai. Mokyklos buvo atrinktos siekiant apklausti vienos apskrities skirtingų miestų gimnazijų klasių vadovus ir mokinius. Respondentai buvo atrinkti atsitiktinės atrankos būdu.

Tyrimo rezultatai parodė, kad gimnazijų mokiniai pagal demografinius duomenis pasiskirsto taip:

- pagal lytį: 114 mergaičių, 102 berniukai;
- pagal klasę: 112 I gimnazijos klasių mokinių, 104 II gimnazijos klasių mokiniai.

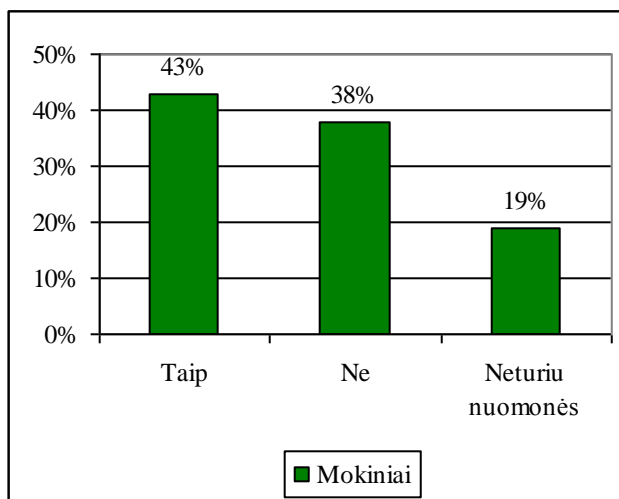
Klasių vadovai pagal demografinius duomenis pasiskirsto taip:

- pagal lytį: 13 moterų, 2 vyrai;
- pagal darbo klasės vadovu stažą: 0-5 m. – 9 klasių vadovai, 6-15 m. – 3 klasių vadovai, 16 m. ir daugiau – 3 klasių vadovai.

Duomenys buvo nagrinėjami naudojantis statistine duomenų analize (kompiuterinė Microsoft Excel programa). Duomenų apibendrinimui naudojamas respondentų atsakymų į klausimus pasiskirstymai dažniais (procentinė išraiška). Buvo skaičiuojama, kiek procentų tiriamųjų pasirinko vieną ar kitą atsakymo variantą.

2.2. Tyrimo duomenų analizė**2.2.1. Klasės vadovo veikla gimnazijoje: turinys, formos**

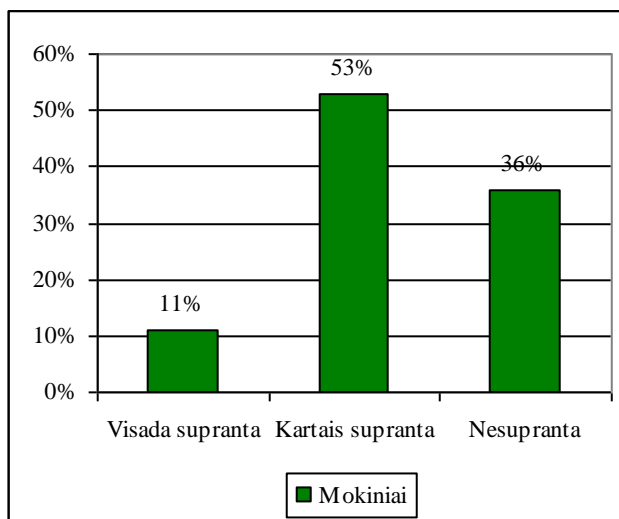
Siekiant optimizuoti klasės vadovo veiklą, yra svarbu išsiaiškinti, kokie yra santykiai tarp klasės vadovo ir auklėtinių, kaip mokiniai ir patys klasių vadovai vertina klasių vadovų funkcijas, pareigas ir kitą veiklą. Todėl tyrimo metu ir buvo siekiama išsiaiškinti šiuos klausimus.

1 pav. **Mokinių pasitikėjimas klasės auklėtoju** (N=216)

Klasės vadovo darbe yra svarbu tai, kokie santykiai vyrauja tarp jo ir auklėtinių. Todėl I ir II gimnazijų klasių mokinių buvo klausiama, ar jie pasitiki savo auklėtoju. Beveik puse apklaustų mokinių teigia, kad jie pasitiki savo klasės auklėtoju. Tačiau panaši respondentų dalis nepasitiki klasės auklėtoju. Apklaustų mokinių tarpe buvo ir tokių, kurie neturėjo nuomonės šiuo klausimu (19%).

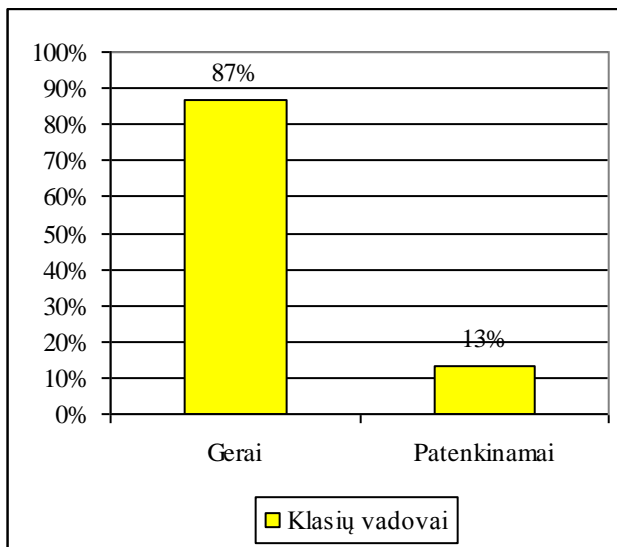
Norint, kad mokiniai pasitikėtų klasės auklėtojų, yra svarbu, kad klasės auklėtojas juos suprastų ir palaikytų.

2 pav. **Mokinių atsakymai į klausimą, ar klasės auklėtojas juos supranta** (N=216)

Kaip rodo 2 pav. pateikti duomenys, didesnė dalis (53%) mokinių teigia, kad klasės auklėtojas juos supranta. Kai kurie mokiniai teigia, kad klasės auklėtojas juos visada supranta. Tačiau yra nemažai ir tokių mokinių, kurių klasės auklėtojas nesupranta.

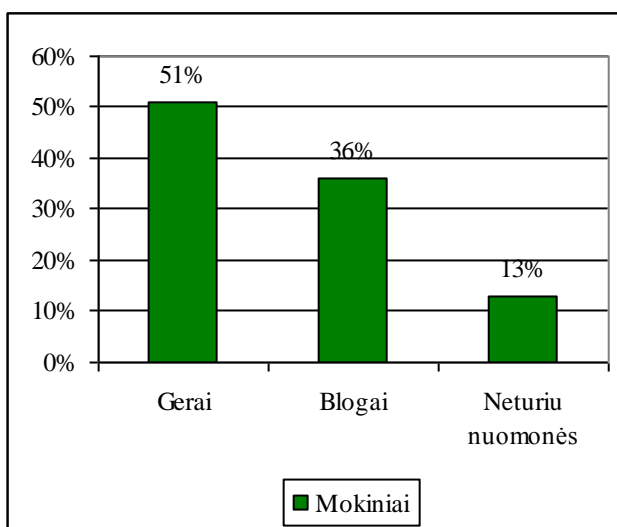
Siekiant objektyviau įvertinti klasių vadovų ir mokinių santykius, klasių vadovų buvo klausiama, kaip jie vertina santykius su auklėtiniais.

3 pav. Santykių su auklėtiniais vertinimas (N=15)

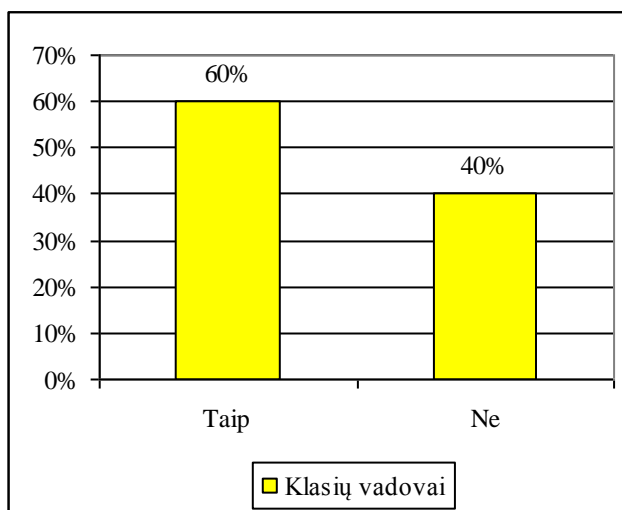
Kaip matyti iš 3 pav. pateiktų duomenų, dauguma klasių vadovų (87%) santykius su auklėtiniais vertina gerai. Blogai santykius su auklėtiniais vertina maža dalis(13%) klasių vadovų.

Taigi galima teigti, kad tarp daugumos apklaustų klasių vadovų ir mokinių vyrauja geri, pasitikėjimu bei supratimu grįsti santykiai. Tai sudaro palankias sąlygas klasės vadovo veiklos tobulinimui ir optimizavimui.

4 pav. Klasės auklėjo darbo vertinimas (N=216)

Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, kaip mokiniai vertina klasės auklėtojo darbą. Nagrinėjant tyrimo duomenis, paaiškėjo, kad šiek tiek daugiau nei pusė (51%) mokinių klasių auklėtojų darbą vertina gerai. Tačiau nemaža dalis (36%) mokinių yra nepatenkinti klasių auklėtojų darbu ir jį vertina blogai. Vadinasi, klasių vadovų atliekamos funkcijos ir veikla neatitinka visų mokinių lūkesčių ir tai sukelia jų nepasitenkinimą klasių auklėtojų darbu.

5 pav. **Klasės auklėtojai yra patenkinti savo darbu** (N=15)

Klasių vadovų interviu metu buvo klausiama, ar jie yra patenkinti savo darbu. Daugiau nei pusė klasių vadovų atsakė, kad yra patenkinti savo darbu. Tačiau yra klasių vadovų, kurie yra nepatenkinti savo darbu, tai sudaro 40% apklaustų klasių vadovų.

Siekiant plačiau išanalizuoti, kas sukelia pasitenkinimą ar nepasitenkinimą savo darbu, klasių vadovų interviu metu buvo klausiama, kas jiems labiausiai sekasi darbe bei su kokiomis problemomis dažniausiai susiduria. Klasių vadovų atsakymai rodo, jog labiausiai jiems sekasi bendrauti su auklėtiniais ir auklėtinių tėvais bei tvarkyti klasės dokumentus. O problemas, su kuriomis dažniausiai susiduria, klasių vadovai įvardijo tokias: sunkumai bendraujant su auklėtinių tėvais, sunkumai teikiant auklėtiniais pagalbą, kai yra sprendžiamos jų problemos keli klasių vadovai nurodė, kad sunku yra organizuoti auklėjamosios klasės popamokinę veiklą, tvarkyti klasės dokumentus.

Klasių auklėtojų buvo paprašyta pateikti savo pasiūlymus dėl klasės vadovo veiklos optimizavimo. Jų pasiūlymai buvo tokie:

- lankyti daugiau seminarų, skirtų klasių auklėtojams;
- daugiau bendradarbiauti paralelinių klasių auklėtojams ir dalykų mokytojams, dirbantiems su tomis klasėmis, dalintis tarpusavyje gerąja patirtimi;
- klasių auklėtojams organizuoti daugiau bendrų renginių;

- klasių auklėtojams reikia įgyti daugiau psichologinių žinių;
- dažniau rengti klasės valandėles, organizuoti temines klasės valandėles, į kurias kviesti įvairių sričių specialistus;
- daugiau bendrauti ir bendradarbiauti su auklėtinių tėvais, organizuoti bendrus renginius, išvykas, kuriuose dalyvautų ir auklėtinių tėvai;
- kurti šiltus, pasitikėjimu grįstus santykius tarp auklėtojo ir auklėtinių, atsižvelgti į auklėtinių interesus ir poreikius.

Šie klasių vadovų pasiūlymai dėl veiklos optimizavimo rodo, kad klasių vadovams yra naudinga lankyti seminarus, juose įgytas žinias taikyti savo praktiniame darbe, svarbu bendradarbiauti tarpusavyje bei su mokinių tėvais. Taip pat klasių vadovams yra svarbu, kad tarp jų ir auklėtinių vyrėtų šilti, pasitikėjimu grįsti santykiai. Visa tai sudaro prielaidas klasės vadovo veiklos optimizavimui.

2 lentelė

Mokinių požiūris į tai, kas yra klasės auklėtojas (%)

Klasės auklėtojas yra....	Mokiniai N=216
Informacijos ir patarimų teikėjas	58%
Skatintojas dalyvauti veikloje	38%
Bendravimo palengvintojas	9%
Įtampos sumažintojas	15%
Tarpasmeninių problemų aiškintojas	25%
Rėmėjas ir negailintis pagyrimų	15%

Kaip rodo 2 lentelėje pateikti duomenys, daugiau nei puse mokinių (58%) mano, kad jų auklėtojas yra informacijos ir patarimų teikėjas. Nemaža dalis (38%) apklaustų mokinių teigia, kad jų auklėtojas yra skatintojas dalyvauti veikloje. Taip pat buvo mokinių, kurie nurodė, jog jų klasės auklėtojas yra įtampos sumažintojas, tarpasmeninių problemų aiškintojas bei rėmėjas ir negailintis pagyrimų. Mažiausiai mokinių (9%) atsakė, kad jų auklėtojas yra bendravimo palengvintojas.

Apibendrinus mokinių atsakymus galima teigti, kad dažniausiai klasių auklėtojai savo mokiniams teikia patarimus ir informaciją bei skatina dalyvauti veikloje. O mažiausiai dėmesio klasių auklėtojai teikia auklėtinių bendravimui.

Mokinių požiūris į klasės auklėtojo funkcijų svarbumą (%)

Klasės auklėtojo funkcijos	Mokiniai N=216
Bendrauti su auklėjamosios klasės mokiniais	85%
Atstovauti auklėtiniams bendraujant su kolegomis mokytojais	23%
Atstovauti auklėtiniams bendraujant su mokyklos vadovais	13%
Bendrauti su auklėtinių tėvais	13%

Analizuojant mokinių požiūrį į klasės auklėtojo funkcijų svarbumą, išryškėjo, jog mokiniai svarbiausia klasės auklėtojo funkcija laiko klasės vadovo bendravimą su auklėjamosios klasės mokiniais. Gimnazistų teigimu, atstovauti auklėtiniams bendradarbiaujant su kolegomis mokytojais bei mokyklos vadovais ir bendradarbiauti su auklėtinių tėvais yra mažiau svarbios klasių vadovų funkcijos.

Išanalizavus duomenis, paaiškėjo, kad mokiniams yra svarbu, jog klasės auklėtojas bendrautų su jais. Mažiausiai svarbios klasės auklėtojo funkcijos mokiniams yra klasės auklėtojo bendravimas su jų tėvais bei atstovavimas jiems bendraujant su mokyklos vadovais.

Klasių vadovų buvo klausama, kokias funkcijas klasės auklėtojo funkcijas jiems tenka atlikti dažniausiai. Klasių vadovų teigimu, dažniausiai jiems tenka bendrauti su auklėtiniais bei atstovauti auklėtiniams bendraujant su kolegomis mokytojais. Taip pat dažnai auklėtojai atstovauja auklėtiniams bendraujant su mokyklos vadovais bei bendrauja su auklėtinių tėvais.

Palyginus mokinių ir klasių vadovų atsakymus, galima teigti, kad klasės vadovo funkcijos, kurias mokiniai laiko svarbiausiomis, sutampa su tomis klasių vadovų funkcijomis, kurias jiems tenka atlikti dažniausiai. Vadinasi, klasių vadovų atliekamos funkcijos atitinka mokinių lūkesčius.

Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos bendruosiuose nuostatuose (1999) yra nurodomos klasės auklėtojo pareigos, kurias jis turi atlikti.

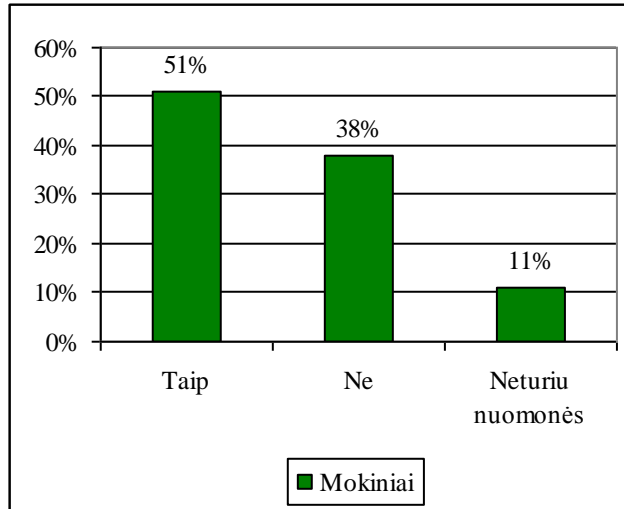
Mokinių požiūris į klasės auklėtojo pareigų atlikimo dažnumą (%)

Pareigos	Kaip dažnai atlieka			
	Niekada	Kartais	Dažnai	Nuolat
Rūpinasi auklėtinių ugdymu ir branda.	21%	43%	26%	10%
Buria klasėje dirbančius mokytojus ir kitus specialistus klasės mokinių ugdymui planuoti ir derinti.	45%	45%	8%	2%
Siekia pažinti auklėtinių polinkius, poreikius ir interesus.	30%	32%	30%	8%
Domisi ir rūpinasi auklėtinių sveikata.	21%	43%	26%	10%
Padeda auklėtiniams formuoti vertybines nuostatas, ugdyti jų pilietiškumą.	43%	28%	23%	6%
Bendrauja su auklėtiniu ir jo šeima, informuoja tėvus apie jo mokymąsi ir elgesį.	11%	49%	23%	17%
Suteikia auklėtiniui reikiamą pagalbą pastebėjus, kad jo atžvilgiu taikomas smurtas, prievarta, išnaudojimas.	34%	26%	21%	19%
Padeda auklėtiniams spręsti iškylančias psichologines, bendravimo, mokymosi ir kt. problemas.	36%	20%	36%	8%
Padeda auklėtiniams pasirinkti tolesnę mokymosi ar veiklos sritį.	40%	34%	18%	8%

Tyrimo metu I ir II gimnazijų klasių mokinių buvo klausiama, kokias pareigas jų klasės auklėtojai atlieka dažniausiai. Iš 4 lentelės duomenų matyti, kad, mokinių nuomone, jų klasės auklėtojai dažniausiai atlieka šias pareigas: rūpinasi auklėtinių ugdymu ir branda, siekia pažinti auklėtinių polinkius, poreikius ir interesus, domisi ir rūpinasi auklėtinių sveikata, bendrauja su auklėtiniu ir jo šeima, informuoja tėvus apie jo mokymąsi ir elgesį, suteikia auklėtiniui reikiamą pagalbą pastebėjus, kad jo atžvilgiu taikomas smurtas, prievarta, išnaudojimas, padeda auklėtiniams spręsti iškylančias psichologines, bendravimo, mokymosi ir kt. problemas.

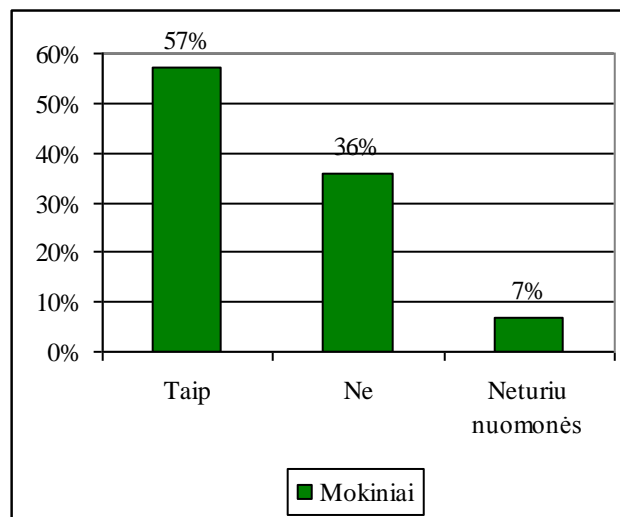
Tuo tarpu klasių vadovai interviu metu nurodė, jog dažniausiai jie atlieka šias pareigas: rūpinasi auklėtinių ugdymu ir branda, siekia pažinti auklėtinių polinkius, poreikius ir interesus, domisi ir rūpinasi auklėtinių sveikata, padeda auklėtiniams formuoti vertybines nuostatas, bendrauja su auklėtiniu ir jo šeima, suteikia auklėtiniui reikiamą pagalbą pastebėjus, kad jo atžvilgiu taikomas smurtas, prievarta, išnaudojimas, padeda auklėtiniams spręsti iškylančias psichologines, bendravimo, mokymosi problemas, padeda auklėtiniams pasirinkti tolesnę mokymosi ar veiklos sritį.

Palyginus klasių vadovų ir mokinių atsakymus, galima daryti prielaidą, jog mokiniai nepastebi tokių klasės auklėtojo pareigų, kaip auklėtinių vertybinių nuostatų formavimas bei padėjimas auklėtiniams pasirinkti tolesnę mokymosi ar veiklos sritį

6 pav. **Klasės auklėtojas padeda spręsti mokinių tarpusavio konfliktus (N=216)**

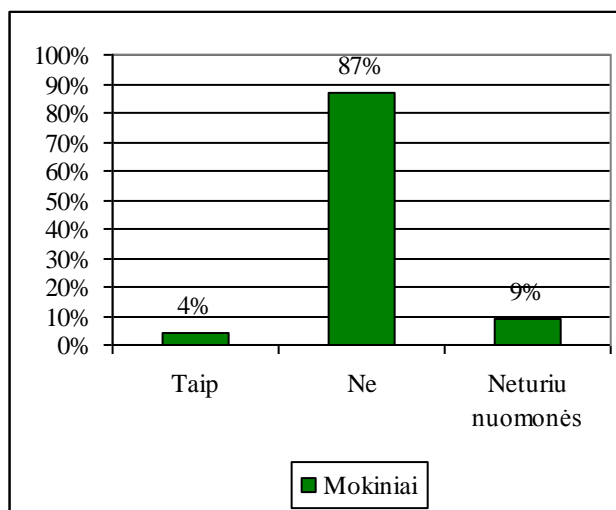
Tyrimo metu siekta atskleisti, kokias auklėtinių problemas klasių vadovai sprendžia. Į klausimą, ar klasės auklėtojas padeda spręsti mokinių tarpusavio konfliktus, didesnė dalis (51%) atsakė, jog padeda, tačiau net 38% mokinių atsakė, jog klasės auklėtojas nepadeda spręsti mokinių tarpusavio konfliktų. Tai rodo, jog ne visi auklėtojai skiria pakankamai dėmesio auklėtinių tarpusavio santykiams, jų konfliktams.

7 pav. **Klasės auklėtojas padeda spręsti mokinių konfliktus su dalykų mokytojais (N=216)**

Tuo tarpu mokinių atsakymai į klausimą, ar klasės auklėtojas padeda spręsti mokinių konfliktus su dalykų mokytojais, pasiskirstė taip: didesnė dalis (57%) mokinių teigia, jog klasės auklėtojas padeda spręsti jų konfliktus su dalykų mokytojais, o 36% teigia, jog klasės auklėtojas nepadeda spręsti mokinių konfliktų su dalykų mokytojais. Tai rodo, jog ne visi klasių vadovai

domisi savo auklėtinių santykiais su dalykų mokytojais bei ne visi stengiasi padėti išspręsti iškylančius konfliktus tarp jų auklėtinių ir kitų mokytojų.

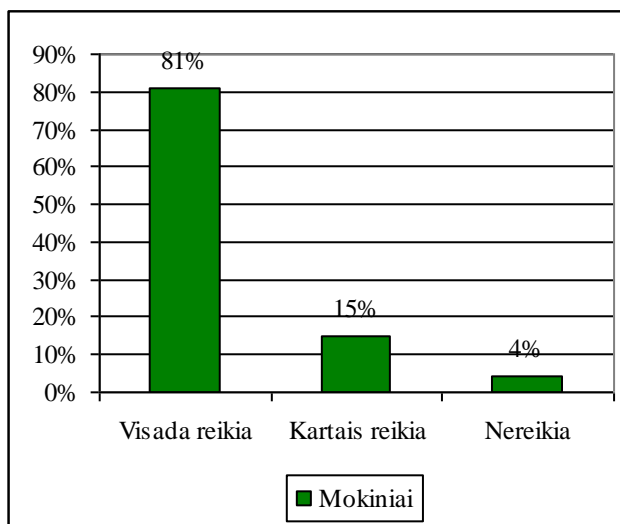

8 pav. **Klasės auklėtojas padeda spręsti mokinių konfliktus su tėvais** (N=216)

Gimnazistų buvo klausama, ar jų klasės auklėtojas padeda spręsti konfliktus su tėvais. Dauguma (87%) mokinių teigia, kad klasės auklėtojas nepadeda spręsti jų konfliktų su tėvais. Ir tik 4% mokinių atsakė, kad jiems klasės auklėtojas padeda spręsti nesutarimus su tėvais.

Klasių vadovų taip pat buvo pasiteirauta, kokias auklėtinių problemas jiems tenka spręsti dažniausiai. Atsakydami į pateiktą klausimą klasių vadovai įvardijo šias sprendžiamas problemas: auklėtinių tarpusavio konfliktai, auklėtinių konfliktai su dalykų mokytojais, mokinių mokymosi, drausmės, lankomumo problemos.

Apibendrinus klasių vadovų ir mokinių atsakymus, galima teigti, kad klasių vadovai dažniausiai sprendžia šias auklėtinių problemas: auklėtinių tarpusavio konfliktai, auklėtinių konfliktai su dalykų mokytojais, auklėtinių mokymosi, drausmės, lankomumo problemos. Mažiausiai dėmesio klasių vadovai skiria auklėtinių konfliktų su tėvais sprendimui. Tai rodo, jog klasių vadovai nėra linkę gilintis į mokinių problemas šeimoje, jų nesutarimus su tėvais. Svarbiausios jiems yra mokinių problemos, su kuriomis jie susiduria mokykloje.

9 pav. Klasės auklėtojo tarimasis su mokiniais organizuojant popamokinę klasės veiklą (N=216)

Analizuojant mokinių atsakymus į klausimą, ar reikia klasės auklėtojui pasitarti su mokiniais organizuojant popamokinę klasės veiklą, paaiškėjo, jog beveik visi (81%) mokiniai mano, jog klasės auklėtojui visada reikia pasitarti su auklėtiniais organizuojant popamokinę klasės veiklą. 15% mokinių teigia, jog pasitarti reikia kartais, o 4% mokinių teigia, jog klasės auklėtojui organizuojant popamokinę klasės veiklą nereikia tartis su auklėtiniais.

Pasiteiravus klasių vadovų, ar jie tariaisi su auklėtiniais organizuodami popamokinę klasės veiklą, visi klasių vadovai atsakė, jog organizuodami popamokinę klasės veiklą pasitaria su auklėtiniais. Vadinasi sunkumų dėl klasės popamokinės veiklos organizavimo neturėtų kilti, nes kiek auklėtiniai pageidauja, tiek klasių vadovai su jais tariaisi dėl popamokinės veiklos organizavimo.

5 lentelė

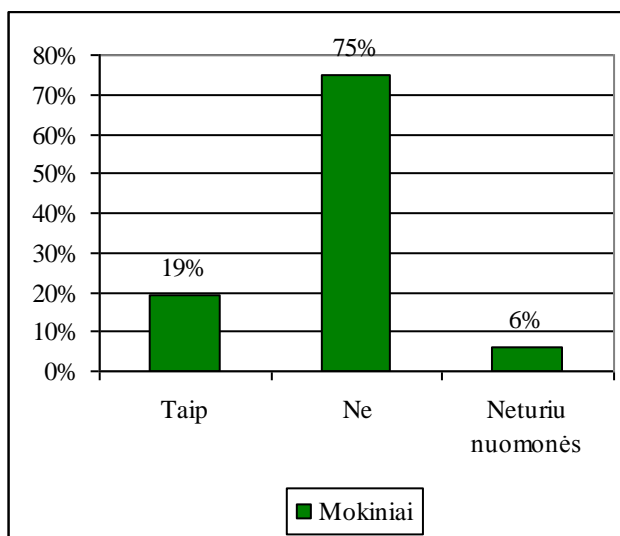
Klasės valandėlių dažnumas (%)

Dažnumas	Mokiniai N=216	Klasių vadovai N=15
Kiekvieną savaitę	76%	80%
1-2 kartus per mėnesį	24%	20%

Dažnai mokyklose klasių vadovams ir mokiniams yra skirtas oficialus laikas, kurio metu jie bendrauja, sprendžia iškilusius klausimus. Tai klasės valandėlės. Todėl tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, kaip dažnai klasių vadovai organizuoja klasės valandėles.

Kaip matyti 5 lentelėje, 76% mokinių ir panaši dalis (80%) klasių vadovų teigia, jog klasės valandėlės yra organizuojamos kiekvieną savaitę. 24% mokinių ir 20% klasių vadovų teigia, jog klasės valandėlės vyksta 1-2 kartus per mėnesį.

Vadinasi, visose apklaustose mokyklose klasės valandėlės yra organizuojamos. Daugumoje tyrime dalyvavusių mokyklų klasės valandėlės yra organizuojamos kiekvieną savaitę.

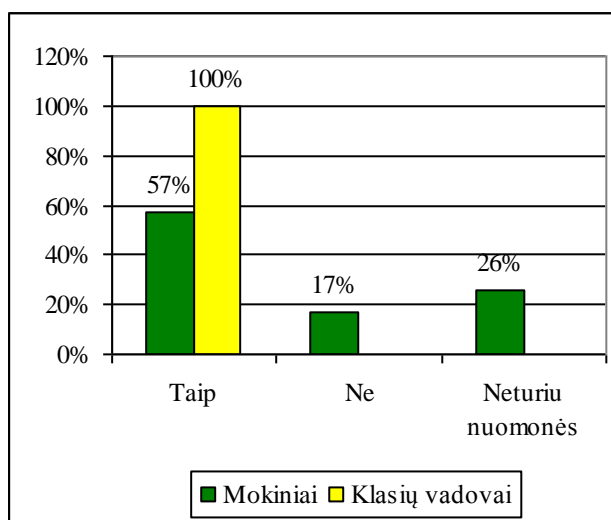
10 pav. **Mokiniai nori, kad klasės valandėlės vyktų dažniau** (N=216)

Siekiant išsiaiškinti mokinių poreikius, mokinių buvo klausiama, ar jie norėtų, jog klasės valandėlės vyktų dažniau. Didžioji dalis (75%) mokinių atsakė, jog nenorėtų, kad klasės valandėlės vyktų dažniau. 19% mokinių norėtų, kad klasės valandėlės vyktų dažniau.

Galima teigti, kad didžioji dalis apklaustų mokinių yra patenkinti klasės valandėlių organizavimo dažnumu.

2.2.2. Klasės vadovo bendradarbiavimo su pedagogais ir mokinių tėvais optimizavimo galimybės

Klasės vadovo veikla mokykloje neapsieina be klasės vadovo bendradarbiavimo su kitais mokytojais ir mokinių tėvais.

11 pav. **Klasės auklėtojas bendradarbiauja su dalykų mokytojais** (N=216, N=15)

Tiek mokinių, tiek klasių vadovų buvo klausiama, ar klasės auklėtojas bendradarbiauja su dalykų mokytojais. Daugiau nei pusė (57%) mokinių teigia, jog jų klasės auklėtojas bendradarbiauja su dalykų mokytojais. 17% mokinių teigia, kad jų klasės auklėtojas nebendradarbiauja su dalykų mokytojais. Taip pat nemažai mokinių šiuo klausimu nepareiškė savo nuomonės. Tuo tarpu klasių vadovai visi atsakė, kad bendradarbiauja su dalykų mokytojais.

Apibendrinus duomenis galima teigti, kad ne visi mokiniai pastebi klasių vadovų bendradarbiavimą su dalykų mokytojais. Tai galima paaiškinti tuo, kad klasių vadovų bendradarbiavimas su dalykų mokytojais ne visada yra pastebimas mokiniams, nes mokytojai tarpusavyje dažnai bendradarbiauja ne per pamokas, o kitu metu.

6 lentelė

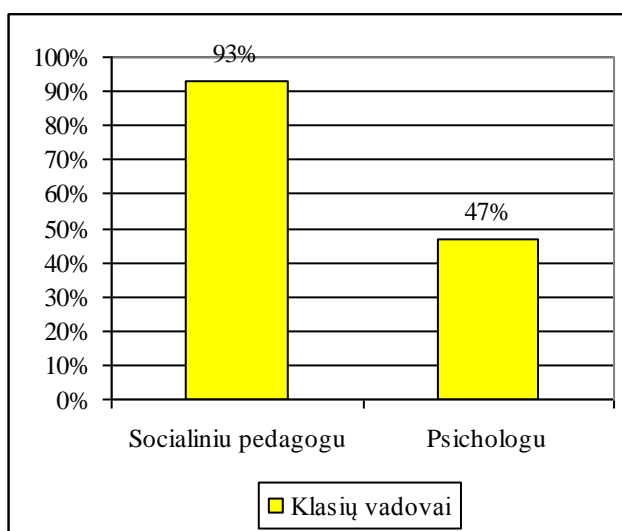
Mokinių požiūris į sritis, kuriose klasės auklėtojas turėtų labiausiai bendradarbiauti su dalykų mokytojais (%)

Sritis	Mokiniai N=216
Sprendžiant konfliktus tarp mokinių ir mokytojų	68%
Sprendžiant mokinių mokymosi problemas	70%
Sprendžiant mokinių drausmės problemas	43%
Sprendžiant mokinių lankomumo problemas	51%
Organizuojant mokinių popamokinę veiklą	9%
Vertinant mokinių pasiekimus	23%

Iš 6 lentelės duomenų matyti, kad, mokinių nuomone, klasės vadovas labiausiai bendradarbiauti su dalykų mokytojais turėtų šiose srityse: sprendžiant konfliktus tarp mokinių ir mokytojų, sprendžiant mokinių mokymosi problemas. Mokiniai mažiau nori, kad klasės auklėtojas bendradarbiautų su dalykų mokytojais sprendžiant jų drausmės ar lankomumo problemas. O mažiausiai, mokinių nuomone, klasių vadovai turėtų bendradarbiauti su dalykų mokytojais organizuodami popamokinę veiklą bei vertindami mokinių pasiekimus.

Iš interviu metu gautų klasių vadovų atsakymų matyti, kad dažniausiai jie bendradarbiauja su dalykų mokytojais sprenddami mokinių mokymosi, drausmės, lankomumo problemas bei organizuodami popamokinę veiklą. Šiek tiek mažiau klasių vadovų įvardijo, kad jie bendradarbiauja su dalykų mokytojais sprenddami mokinių ir mokytojų konfliktus bei vertindami mokinių pasiekimus.

Palyginus mokinių ir klasių vadovų požiūrį į klasės vadovo bendradarbiavimą su dalykų mokytojais, galima teigti, kad abiejų respondentų grupių požiūriai beveik sutampa. Dauguma klasių vadovo bendradarbiavimo su dalykų mokytojais sričių, kurios yra svarbiausios mokiniams sutampa su tomis sritimis, kuriose klasių vadovai su dalykų mokytojais bendradarbiauja dažniausiai.

12 pav. **Klasės auklėtojo bendradarbiavimas su mokykloje dirbančiais specialistais (N=15)**

Klasių vadovai bendradarbiauja ne tik su dalykų mokytojais, bet ir su kitais mokykloje dirbančiais specialistais. Kaip rodo 12 pav. pateikti duomenys, klasių vadovai dažniausiai bendradarbiauja su mokykloje dirbančių socialinių pedagogu. Taip pat jie bendradarbiauja ir su psichologu. Tačiau su šiuo specialistu bendradarbiauja mažesnė dalis apklaustų klasių vadovų.

Mokinių požiūris į pasakymus, kurie labiausiai apibūdina klasės auklėjojo bendradarbiavimą su mokinių tėvais (%)

Sritis	Mokiniai N=216
Individualūs pokalbiai su mokinių tėvais	60%
Problemų sprendimas kartu	55%
Bendra auklėjojo ir mokinių tėvų veikla organizuojant popamokinę klasės veiklą	6%
Tėvų susirinkimų organizavimas	51%
Lankymasis mokinių namuose	4%
Gerų tarpusavio santykių kūrimas	26%

Tyrimo metu taip pat buvo nagrinėjamas klasės vadovo bendradarbiavimas su mokinių tėvais.

Mokinių nuomone, jų klasės auklėjojo bendradarbiavimą su mokinių tėvais labiausiai apibūdina šie pasakymai: individualūs pokalbiai su mokinių tėvais, problemų sprendimas kartu, tėvų susirinkimų organizavimas. 7 lentelėje pateikti duomenys rodo, kad mažiausiai dėmesio klasių auklėtojai skiria šioms bendradarbiavimo su mokinių tėvais sritims: bendra auklėjojo ir tėvų veikla organizuojant popamokinę klasės veiklą bei lankymasis mokinių namuose.

Mokinių požiūris į sritis, kuriose klasės auklėtojas turėtų labiausiai bendradarbiauti su mokinių tėvais (%)

Sritis	Mokiniai N=216
Sprendžiant mokymosi problemas	83%
Sprendžiant auklėjimo problemas	34%
Sprendžiant lankomumo problemas	72%
Planuojant ir organizuojant popamokinę veiklą	11%
Rengiant tėvų susirinkimus	30%

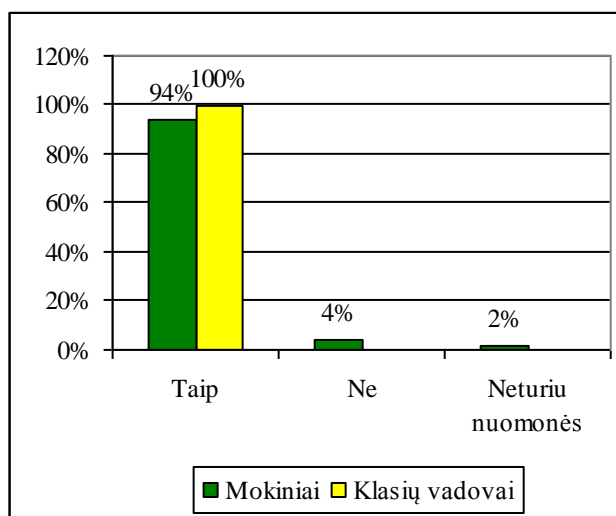
Mokinių buvo klausiama, kokiose srityse klasės auklėtojas turėtų labiausiai bendradarbiauti su jų tėvais. 8 lentelėje pateikti duomenys atskleidžia, jog, mokinių nuomone, klasės auklėtojai turėtų labiausiai bendradarbiauti su mokinių tėvais sprendami mokymosi bei lankomumo problemas.

Interviu su klasių vadovais metu buvo atskleista, jog klasių auklėtojai dažniausiai su mokinių tėvais bendradarbiauja sprendami mokinių mokymosi, lankomumo problemas bei rengdami tėvų susirinkimus. Šiek tiek rečiau klasių vadovai su mokinių tėvais bendradarbiauja sprendami auklėjimo problemas bei organizuodami popamokinę veiklą. Vadinasi, klasių vadovų bendradarbiavimas su mokinių tėvais atitinka mokinių lūkesčius.

Apibendrinant tyrimo duomenis galima teigti, kad tyrime dalyvavusiose gimnazijose vyksta klasių vadovų, dalykų mokytojų ir kitų mokykloje dirbančių specialistų bei mokinių tėvų bendradarbiavimas.

2.2.3. Klasės vadovo asmenybinės savybės kaip jo efektyvią veiklą sąlygojantis veiksnys

Klasės vadovo darbo efektyvumas susijęs ir su paties klasės auklėtojo asmenybe. Todėl tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti, kokios klasės vadovo savybės yra svarbios siekiant optimizuoti klasės vadovo veiklą.

13 pav. **Klasės auklėtojo darbe yra svarbios jo asmeninės savybės** (N=216, N=15)

Tiek mokinių, tiek klasių vadovų buvo klausiama, ar svarbu klasės vadovo darbe jo asmeninės savybės. Beveik visi (94%) mokiniai ir visi klasių vadovai teigia, jog klasės vadovo darbe yra svarbios jo asmeninės savybės. Ir tik labai maža dalis mokinių nepripažįsta asmeninių savybių svarbos klasės vadovo darbe.

Svarbiausios klasės auklėtojo savybės (%)

Savybės	Mokiniai N=216	Klasių vadovai N=15
Draugiškumas	47%	7%
Nuoširdumas	30%	7%
Teisingumas	49%	80%
Atvirumas	9%	-
Kūrybiškumas	6%	33%
Gebėjimas bendrauti	30%	53%
Humoro jausmas	19%	7%
Meilė vaikams	13%	27%
Jautrumas	2%	7%
Entuziazmas	4%	-
Pasitikėjimas savimi	2%	-
Tolerancija	11%	40%
Atsakingumas	17%	40%
Rūpestingumas	21%	7%
Griežtumas	8%	13%
Sąžiningumas	26%	13%

Kaip matyti iš 7 lentelėje pateiktų duomenų, mokiniai svarbiausiomis laiko šias klasės auklėtojo savybes: nuoširdumas, draugiškumas, teisingumas, gebėjimas bendrauti, humoro jausmas, atsakingumas, rūpestingumas, sąžiningumas.

O klasių vadovai interviu metu dažniausiai minėjo šias svarbiausias klasės auklėtojo savybes: teisingumas, kūrybiškumas, gebėjimas bendrauti, meilė vaikams, tolerancija, atsakingumas.

Apibendrinus gautus duomenis galima teigti, kad klasės vadovo veiklai įtakos turi klasės vadovo asmeninės savybės. Norint optimizuoti klasės vadovo veiklą svarbu, kad mokytojai, kurie dirba klasių vadovais būtų nuoširdūs, draugiški, teisingi, atsakingi, rūpestingi, sąžiningi, kūrybiški, mokėtų bendrauti, turėtų humoro jausmą bei mylėtų vaikus.

IŠVADOS

1. Išanalizavus tyrimo duomenis paaiškėjo, kad dauguma I ir II gimnazijų klasių mokinių yra patenkinti santykiais su savo klasių vadovais, klasių vadovų darbą vertina gerai, klasių vadovų atliekamos funkcijos, pareigos atitinka mokinių lūkesčius. Mokinių nuomone, klasių vadovai dažnai bendrauja su jais, teikia jiems patarimus ir informaciją, skatina dalyvauti veikloje, sprendžia jų problemas.
2. Tyrimo metu gauti duomenys rodo, jog dauguma tyrime dalyvavusių gimnazijų klasių vadovų yra patenkinti savo darbu, atliekamomis funkcijomis, pareigomis, santykiais su auklėtiniais. Klasių vadovų teigimu, jie dažnai bendrauja su auklėtiniais bei jų dalykų mokytojais, rūpinasi auklėtinių ugdymu, siekia pažinti jų polinkius ir interesus, sprendžia auklėtiniais iškylančias problemas.
3. Ištyrus mokinių ir klasių vadovų nuomones apie klasės vadovo bendradarbiavimą su dalykų mokytojais bei mokinių tėvais, paaiškėjo, kad tyrime dalyvavusiose gimnazijose vyksta klasių vadovų, dalykų mokytojų bei mokinių tėvų bendradarbiavimas. Klasių vadovai su dalykų mokytojais bei mokinių tėvais daugiausia bendradarbiauja sprenddami mokinių mokymosi, drausmės bei lankomumo problemas. Mažiausiai klasių vadovai su dalykų mokytojais bei mokinių tėvais bendradarbiauja organizuodami popamokinę klasės veiklą.
4. Išanalizavus respondentų požiūrį į klasės vadovo asmenybę, paaiškėjo, kad siekiant optimizuoti klasės vadovo veiklą yra svarbi klasės vadovo asmenybė. Svarbu, kad klasės vadovas pasižymėtų šiomis savybėmis: meilė vaikams, gebėjimas bendrauti, humoro jausmas, tolerancija, teisingumas, atsakingumas, sąžiningumas, nuoširdumas, draugiškumas, rūpestingumas, kūrybiškumas.
5. Tyrime kelta hipotezė pasitvirtino, nes tyrimo metu gautų duomenų analizė rodo, kad klasės vadovo darbe yra svarbios tam tikros klasės vadovo asmenybinės savybės, gimnazijose vyksta efektyvus klasių vadovų bendradarbiavimas su dalykų mokytojais ir mokinių tėvais, klasių vadovai efektyviai atlieka savo pareigas ir funkcijas, o tai sudaro palankias sąlygas klasės vadovo veiklos optimizavimui.

PRAKTINĖS REKOMENDACIJOS KLASIŲ VADOVAMS

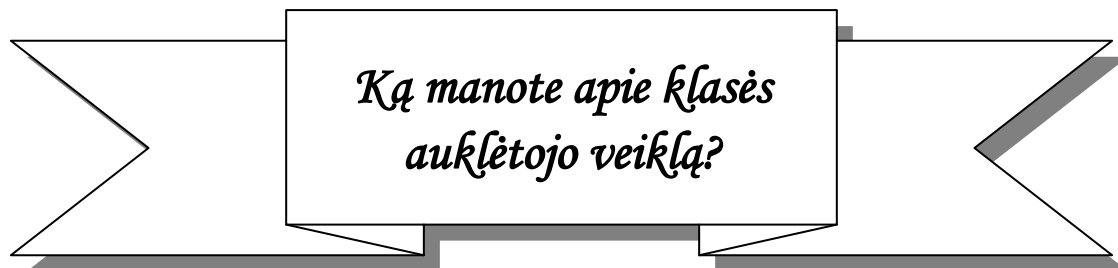
1. Ieškoti naujų mokinių pažinimo būdų, mokyti auklėtinius save pažinti.
2. Kurti šiltus, pasitikėjimu grįstus santykius tarp klasės vadovo ir mokinių.
3. Formuoti klasės savivaldą ir skatinti jos plėtrą.
4. Daugiau dėmesio skirti bendravimui su auklėtiniais, jiems iškylančių sunkumų sprendimui, siekiant suteikti efektyvesnę pagalbą.
5. Daugiau bendradarbiauti su kitų klasių vadovais bei dalykų mokytojais. Skatinti dalykų mokytojus padėti spręsti konkrečias auklėtinių auklėjimo bei mokymo problemas.
6. Plėtoti ir įtvirtinti įvairiapusišką bendravimą ir bendradarbiavimą su mokinių tėvais.
7. Dažniau organizuoti klasės valandėles. Rengti temines klasės valandėles, į kurias kviešti įvairių sričių specialistus.
8. Organizuojant popamokinę klasės veiklą atsižvelgti į auklėtinių poreikius, polinkius ir interesus.

LITERATŪRA

1. Aramavičiūtė V. (2005). *Auklėjimas ir dvasinė asmenybės branda*. Vilnius: Gimtasis žodis.
2. Arends R. I. (2008). *Mokomės mokyti*. Vilnius: Margi raštai.
3. Barkauskaitė M. (2001). *Paaugliai: sociopedagoginė dinamika*. Kaunas: Šviesa.
4. Bitinas B. (2004). *Hodegetika*. Vilnius: Kronta.
5. Butkienė G., Kepalaitė A. (1996). *Mokymasis ir asmenybės brendimas*. Vilnius: Margi raštai.
6. Černius V. (1997). *Tėvų ir mokytojų pagalbininkas*. Kaunas: Poligrafija ir informatika.
7. Dapkienė S. (1997). *Klasės auklėtojas ir auklėtinio šeima*. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
8. Dapkienė S. (2003). *Klasės auklėtojas ir tėvai – partneriai*. Šiauliai: Litera.
9. Dapkienė S. (1987). *Klasės vadovo bendradarbiavimas su šeima*. Vilnius: Lietuvos TSR aukštojo ir specialiojo mokslo ministerija.
10. Dapkienė S. (2002). *Papildomojo ugdymo formos*. Šiauliai: Litera.
11. Gailienė D., Bulotaitė L., Sturlienė N. (1996). *Aš myliu kiekvieną vaiką*. Vilnius: Valstybinis leidybos centras.
12. Geniušas J. (1968). *Rinktiniai pedagoginiai raštai*. Vilnius: Šviesa.
13. Gučas A. (1990). *Vaiko ir paauglio psichologija*. Kaunas: Šviesa.
14. Hopkins D., Ainscow M., West M. (1998). *Kaita ir mokyklos tobulinimas*. Vilnius: Tyto alba.
15. Ivanauskienė F. (2000). *Individualioji klasės auklėtojo veiklos programa*. Radviliškis: Litera.
16. Jovaiša L. (2002). *Edukologijos įvadas*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
17. Jovaiša L. (2003). *Hodegetika*. Vilnius: Agora.
18. *Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos bendrosios programos* (2008). [Žiūrėta 2009-01-08]. Prieiga per internetą: <http://www.pedagogika.lt/index.php?-469374926>
19. *Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos bendrieji nuostatai* (1999). [Žiūrėta 2009-01-08]. Prieiga per internetą: http://www.smm.lt/teisine_baze/docs/isakymai/1999-08-23-966.htm
20. *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas* (2007). [Žiūrėta 2009-01-08]. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=302313

21. Lukoševičius A., Tijūnėlienė O. (2002). Reikalavimai reformuotos mokyklos klasės auklėtojui. *Pedagogika*, 57, p. 89-95.
22. Mikulevičiūtė J. (2002). Klasės auklėtojas paauglių akimis. *Pedagogika*, 62, p. 23-27.
23. Miškinis K. (1993). *Šeimos pedagogika*. Kaunas: Šviesa.
24. Nasvytienė D. (2005). *Vaiko elgesio ir emocinės problemos*. Vilnius: VPU leidykla.
25. Paplauskas – Ramūnas A. (1996). *Pedagoginiai raštai*. Vilnius: LRŠMM Leidybos centras.
26. Petrulytė A. (2003). *Jaunesniojo paauglio socialinė raida*. Vilnius: Presvika.
27. Pikūnas J. (2001). *Asmenybės vystymasis*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas.
28. Pikūnas J., Palujanskienė A. (2005). *Stresas. Atpažinimas ir įveikimas*. Kaunas: Pasaulio lietuvių centras.
29. *Psichologijos žodynas* (1993). Vilnius: Mokslų ir enciklopedijų leidykla.
30. Pukelis K. (1995). *Mokytojų rengimas ir tautos kultūra*. Kaunas: Aušra.
31. Savickytė V. (1998). *Klasės auklėtojo veiklos planavimo gairės*. Šiauliai: Litera.
32. Šalkauskis S. (1992). *Pedagoginiai raštai*. Kaunas: Šviesa.
33. Vaičiulienė A. (2004). *Paauglio psichologija*. Vilnius: Presvika.
34. Vanagienė E. (2005). *Klasės vadovo užrašai*. Šiauliai: Lucilijus.
35. Vengalienė J. (2004). *Klasės vadovo knyga*. Kaunas: Linos pasaulis.
36. Voišnienė V. (1997). *Klasės vadovo atmintinė*. Vilnius: Eugrimas.
37. Želvys R. (1994). *Paauglio psichikos vystymasis*. Vilnius: Lietuvos mokytojų kvalifikacijos institutas.

PRIEDAI

MIELA MOKINE, MIELAS MOKINY,

prašau atsakyti į šios anketos klausimus ir tokiu būdu padėti išsiaiškinti, ką mokiniai galvoja apie klasės auklėtojo veiklą, ko iš jo tikisi.

Apklausa yra **ANONIMINĖ**.
Nei vardo, nei pavardės žymėti nereikia.
Niekas nesužinos, kas pildė anketą.

Apklausoje dalyvauja per 200 gimnazijų mokinių

1. Kurioje klasėje Tu mokaisi? (įrašyk klasę):

2. Tu esi (pažymėk): vaikinai, mergina

Anketą parengė ir apklausą atlieka Šiaulių universiteto Edukologijos fakulteto II kurso magistrantūros studentė Arūnė Jakubauskaitė

Atsakymą žymėk taip: ☒

3. Ar pasitiki savo klasės auklėtoju?

- Taip
- Ne
- Neturiu nuomonės

4. Ar klasės auklėtojas Tave supranta?

- Visada supranta
- Kartais supranta
- Nesupranta

5. Kaip vertini klasės auklėtojo darbą?

- Gerai
- Blogai
- Neturiu nuomonės

6. Tavo klasės auklėtojas yra (galimi keli atsakymų variantai):

- Informacijos ir patarimų teikėjas.
- Skatintojas dalyvauti veikloje.
- Bendravimo palengvintojas.
- Įtampos sumažintojas.
- Tarpasmeninių problemų aiškintojas.
- Rėmėjas ir negailintis pagyrimų.

7. Kurios iš išvardintų klasės auklėtojo funkcijų yra svarbiausios?

- Bendrauti su auklėjamosios klasės mokiniais.
- Atstovauti auklėtiniams bendraujant su kolegomis mokytojais.
- Atstovauti auklėtiniams bendraujant su mokyklos vadovais.
- Bendrauti su auklėtinių tėvais.

Kiekvienoje eilutėje pažymėk 1 Tau tinkantį atsakymą.

	Niekada	Kartais	Dažnai	Nuolat
Atsakymų žymėjimo PAVYZDYS	☐	☒	☐	☐

8. Kokias pareigas Tavo klasės auklėtojas atlieka dažniausiai?

Pareigos	Kaip dažnai atlieka			
	Niekada	Kartais	Dažnai	Nuolat
Rūpinasi auklėtinių ugdymu ir branda.	☐	☐	☐	☐
Buria klasėje dirbančius mokytojus ir kitus specialistus klasės mokinių ugdymui planuoti ir derinti.	☐	☐	☐	☐
Siekia pažinti auklėtinių polinkius, poreikius ir interesus.	☐	☐	☐	☐
Domisi ir rūpinasi auklėtinių sveikata.	☐	☐	☐	☐
Padedą auklėtiniams formuoti vertybines nuostatas, ugdyti jų pilietiškumą.	☐	☐	☐	☐
Bendrauja su auklėtiniu ir jo šeima, informuoja tėvus apie jo mokymąsi ir elgesį.	☐	☐	☐	☐
Suteikia auklėtiniui reikiamą pagalbą pastebėjus, kad jo atžvilgiu taikomas smurtas, prievarta, išnaudojimas.	☐	☐	☐	☐
Padedą auklėtiniams spręsti iškylančias psichologines, bendravimo, mokymosi ir kt. problemas.	☐	☐	☐	☐
Padedą auklėtiniams pasirinkti tolesnę mokymosi ar veiklos sritį.	☐	☐	☐	☐

Atsakymą žymėk taip:

9. Ar Tavo klasės auklėtojas padeda spręsti mokinių tarpusavio konfliktus?

- Taip
- Ne
- Neturiu nuomonės

10. Ar Tavo klasės auklėtojas padeda spręsti mokinių konfliktus su dalykų mokytojais?

- Taip
- Ne
- Neturiu nuomonės

11. Ar Tavo klasės auklėtojas padeda spręsti mokinių konfliktus su tėvais?

- Taip
- Ne
- Neturiu nuomonės

12. Kaip galvoji, ar reikia klasės auklėtojui pasitarti su mokiniais organizuojant popamokinę klasės veiklą?

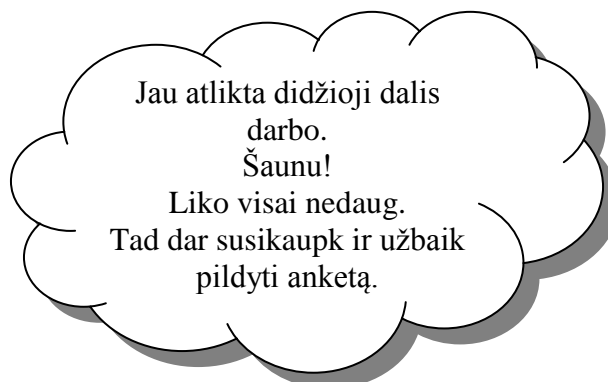
- Visada reikia
- Kartais reikia
- Nereikia

13. Kaip dažnai Tavo klasėje vyksta klasės valandėlės?

- Kiekvieną savaitę
- 1-2 kartus per mėnesį
- Tik tada, kai kyla būtinybė aptarti ką nors svarbaus.
- Niekada

14. Ar norėtum, kad klasės valandėlės vyktų dažniau?

- Taip
- Ne
- Neturiu nuomonės

KLASĖS AUKLĖTOJO BENDRADARBIAVIMAS

Atsakymą žymėk taip: ✕

15. Ar Tavo klasės auklėtojas bendradarbiauja su dalykų mokytojais?

- Taip
- Ne
- Neturiu nuomonės

16. Kokiose srityse klasės auklėtojas turėtų labiausiai bendradarbiauti su dalykų mokytojais? (nurodyk ne daugiau kaip 3 atsakymus)

- Sprendžiant konfliktus tarp mokinių ir mokytojų.
- Sprendžiant mokinių mokymosi problemas.
- Sprendžiant mokinių drausmės problemas.
- Sprendžiant mokinių lankomumo problemas.
- Organizuojant mokinių popamokinę veiklą.
- Vertinant mokinių pasiekimus.

17. Kurie pasakymai labiausiai apibūdina Tavo klasės auklėtojo bendradarbiavimą su mokinių tėvais? (nurodyk ne daugiau kaip 3 atsakymus)

- Individualūs pokalbiai su mokinių tėvais.
- Problemų sprendimas kartu.
- Bendra auklėtojo ir mokinių tėvų veikla organizuojant popamokinę klasės veiklą.
- Tėvų susirinkimų organizavimas.
- Lankymasis mokinių namuose.
- Gerų tarpusavio santykių kūrimas.

18. Kokiose srityse klasės auklėtojas turėtų labiausiai bendradarbiauti su mokinių tėvais? (nurodyk ne daugiau kaip 3 atsakymus)

- Sprendžiant mokymosi problemas.
- Sprendžiant auklėjimo problemas.
- Sprendžiant lankomumo problemas.
- Planuojant ir organizuojant popamokinę veiklą.
- Rengiant tėvų susirinkimus.

KLASĒS AUKLĒTOJO ASMENYBĒ

Atsakymą žymėk taip: ☒

19. Kaip manai, ar svarbu klasės auklėtojo darbe jo asmeninės savybės?

- Taip
- Ne
- Neturiu nuomonės

20. Kokios klasės auklėtojo savybėmis Tau yra svarbiausios? (nurodyk ne daugiau kaip 3 atsakymus)

☐ Draugiškumas	☐ Entuziazmas
☐ Nuoširdumas	☐ Pasitikėjimas savimi
☐ Teisingumas	☐ Tolerancija
☐ Atvirumas	☐ Atsakingumas
☐ Kūrybiškumas	☐ Rūpestingumas
☐ Gebėjimas bendrauti	☐ Griežtumas
☐ Humoro jausmas	☐ Sąžiningumas
☐ Meilė vaikams	
☐ Jautrumas	

Ačiū Tau.
Linkiu sėkmės!!!

INTERVIU KLAUSIMYNAS

Klasės vadovo veiklos optimizavimo tyrimas

Lytis:

Kiek metų dirbate klasės vadovu?.....

1. KLASĖS VADOVAS IR MOKINIAI

- 1.1. Ar Jūs esate patenkintas klasės auklėtojo darbu?
- 1.2. Kas Jums labiausiai sekasi klasės auklėtojo darbe?
- 1.3. Su kokiomis problemomis dažniausiai susiduriate?
- 1.4. Kaip vertinate santykius su auklėtiniais?
- 1.5. Kokias klasės auklėtojo funkcijas Jums tenka atlikti dažniausiai?
- 1.6. Kokias klasės auklėtojo pareigas atliekate dažniausiai?
- 1.7. Ar tariatės su auklėtiniais organizuojant popamokinę klasės veiklą?
- 1.8. Kaip dažnai organizuojate klasės valandėles?
- 1.9. Kokias auklėtinių problemas tenka spręsti dažniausiai?
- 1.10. Jūsų pasiūlymai dėl klasės auklėtojo veiklos optimizavimo?

2. KLASĖS AUKLĖTOJO BENDRADARBIAVIMAS

- 2.1. Ar bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?
- 2.2. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?
- 2.3. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su mokinių tėvais?
- 2.4. Su kokiais mokykloje dirbančiais specialistais dažniausiai bendradarbiaujate sprendžiant auklėtinių problemas?

3. KLASĖS AUKLĖTOJO ASMENYBĖ

- 3.1. Kaip manote, ar svarbu klasės auklėtojo darbe jo asmeninės savybės?
- 3.2. Kokios klasės auklėtojo savybės yra svarbiausios?

15 KLASIŲ VADOVŲ INTERVIU ATSAKYMAI

INTERVIU KLAUSIMYNAS

Klasės vadovo veiklos optimizavimo tyrimas

Lytis: moteris

Kiek metų dirbate klasės vadovu? 4 metai.

1. KLASĖS VADOVAS IR MOKINIAI

1.1. Ar Jūs esate patenkintas klasės auklėtojo darbu?

Ne.

1.2. Kas Jums labiausiai sekasi klasės auklėtojo darbe?

Bendrauti su auklėtiniais, padėti spręsti jiems kylančius sunkumus, tvarkyti klasės dokumentus.

1.3. Su kokiais problemomis dažniausiai susiduriate?

Sunkumų kyla bendraujant su auklėtinių tėvais.

1.4. Kaip vertinate santykius su auklėtiniais?

Gerai.

1.5. Kokias klasės auklėtojo funkcijas Jums tenka atlikti dažniausiai?

Bendrauti su auklėtiniais, atstovauti jiems bendraujant su kolegomis mokytojais ir mokyklos vadovais.

1.6. Kokias klasės auklėtojo pareigas atliekate dažniausiai?

Siekiu pažinti auklėtinių polinkius, poreikius ir interesus, rūpinuosi auklėtinių sveikata, padedu auklėtiniais formuoti vertybines nuostatas, bendrauju su auklėtiniais ir jų šeimomis, teikiu auklėtiniais pagalbą ir padedu spręsti išskylančias problemas.

1.7. Ar tariatės su auklėtiniais organizuojant popamokinę klasės veiklą?

Taip.

1.8. Kaip dažnai organizuojate klasės valandėles?

Kiekvieną savaitę.

1.9. Kokias auklėtinių problemas tenka spręsti dažniausiai?

Drausmės ir lankomumo problemas.

1.10. Jūsų pasiūlymai dėl klasės auklėtojo veiklos optimizavimo?

Rengti daugiau seminarų klasių auklėtojams.

2. KLASĖS AUKLĖTOJO BENDRADARBIAVIMAS

2.1. Ar bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Nuolat.

2.2. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Sprendžiant mokinių drausmės ir lankomumo problemas.

2.3. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su mokinių tėvais?

Sprendžiant mokinių mokymosi, auklėjimo, lankomumo problemas, organizuojant tėvų susirinkimus.

2.4. Su kokiais mokykloje dirbančiais specialistais dažniausiai bendradarbiaujate sprendžiant auklėtinių problemas?

Su socialinių pedagogu.

3. KLASĖS AUKLĖTOJO ASMENYBĖ

3.1. Kaip manote, ar svarbu klasės auklėtojo darbe jo asmeninės savybės?

Taip.

3.2. Kokios klasės auklėtojo savybės yra svarbiausios?

Teisingumas, atsakingumas, gebėjimas bendrauti.

INTERVIU KLAUSIMYNAS

Klasės vadovo veiklos optimizavimo tyrimas

Lytis: moteris

Kiek metų dirbate klasės vadovu? 5 metai.

1. KLASĖS VADOVAS IR MOKINIAI

1.1. Ar Jūs esate patenkintas klasės auklėtojo darbu?

Taip.

1.2. Kas Jums labiausiai sekasi klasės auklėtojo darbe?

Bendravimas su auklėtiniais, popamokinės veiklos organizavimas.

1.3. Su kokiomis problemomis dažniausiai susiduriate?

Bendrauti su auklėtinių tėvais, spręsti auklėtinių problemas.

1.4. Kaip vertinate santykius su auklėtiniais?

Gerai.

1.5. Kokias klasės auklėtojo funkcijas Jums tenka atlikti dažniausiai?

Bendrauti su auklėtiniais.

1.6. Kokias klasės auklėtojo pareigas atliekate dažniausiai?

Rūpinuosi auklėtinių ugdymu, siekiu pažinti auklėtinių polinkius, poreikius ir interesus, padedu auklėtiniais formuoti vertybines nuostatas, padedu auklėtiniais spręsti psichologines, bendravimo, mokymosi problemas, domiuosi auklėtinių sveikata, planuoju klasės mokinių ugdymą kartu su dalykų mokytojais, bendrauju su auklėtiniais ir jų šeimomis, suteikiu auklėtiniais pagalbą, jei jie patiria smurtą, išnaudojimą.

1.7. Ar tariatės su auklėtiniais organizuojant popamokinę klasės veiklą?

Taip.

1.8. Kaip dažnai organizuojate klasės valandėles?

Kiekvieną savaitę.

1.9. Kokias auklėtinių problemas tenka spręsti dažniausiai?

Drausmės, mokymosi ir lankomumo problemas.

1.10. Jūsų pasiūlymai dėl klasės auklėtojo veiklos optimizavimo?

Daugiau bendradarbiauti paralelinių klasių auklėtojams ir mokytojams, dirbantiems tose klasėse.

2. KLASĖS AUKLĖTOJO BENDRADARBIAVIMAS

2.1. Ar bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Visada.

2.2. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Sprendžiant konfliktus tarp mokinių ir mokytojų, sprendžiant mokinių mokymosi problemas, organizuojant popamokinę veiklą.

2.3. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su mokinių tėvais?

Sprendžiant mokinių mokymosi, lankomumo problemas, organizuojant popamokinę veiklą bei rengiant tėvų susirinkimus.

2.4. Su kokiais mokykloje dirbančiais specialistais dažniausiai bendradarbiaujate sprendžiant auklėtinių problemas?

Socialinių pedagogų, psichologų.

3. KLASĖS AUKLĖTOJO ASMENYBĖ

3.1. Kaip manote, ar svarbu klasės auklėtojo darbe jo asmeninės savybės?

Taip.

3.2. Kokios klasės auklėtojo savybės yra svarbiausios?

Teisingumas, atsakingumas, gebėjimas bendrauti, kūrybiškumas, meilė vaikams, tolerancija, sąžiningumas.

INTERVIU KLAUSIMYNAS

Klasės vadovo veiklos optimizavimo tyrimas

Lytis: moteris

Kiek metų dirbate klasės vadovu? 12 metų.

1. KLASĖS VADOVAS IR MOKINIAI

1.1. Ar Jūs esate patenkintas klasės auklėtojo darbu?

Taip.

1.2. Kas Jums labiausiai sekasi klasės auklėtojo darbe?

Bendravimas su auklėtiniais, jų tėvais, popamokinės veiklos organizavimas.

1.3. Su kokiais problemomis dažniausiai susiduriate?

Sunku išspręsti auklėtinių problemas.

1.4. Kaip vertinate santykius su auklėtiniais?

Gerai.

1.5. Kokias klasės auklėtojo funkcijas Jums tenka atlikti dažniausiai?

Dažnai bendrauju su auklėtinių tėvais, su kolegomis, kai reikia atstovauti auklėtiniais.

1.6. Kokias klasės auklėtojo pareigas atliekate dažniausiai?

Rūpinuosi auklėtinių ugdymu, planuoju klasės ugdymą kartu su kitais mokytojais, siekiu pažinti auklėtinių polinkius, poreikius ir interesus, rūpinuosi auklėtinių sveikata, bendrauju su auklėtiniais ir jų tėvais, padedu auklėtiniais spręsti psichologines, bendravimo, mokymosi problemas, suteikiu auklėtiniais pagalbą, kai jiems kyla sunkumų.

1.7. Ar tariatės su auklėtiniais organizuojant popamokinę klasės veiklą?

Taip.

1.8. Kaip dažnai organizuojate klasės valandėles?

Kiekvieną savaitę.

1.9. Kokias auklėtinių problemas tenka spręsti dažniausiai?

Tarpusavio konfliktus, konfliktus su dalykų mokytojais, drausmės, lankomumo problemas.

1.10. Jūsų pasiūlymai dėl klasės auklėtojo veiklos optimizavimo?

Reikėtų klasių auklėtojams daugiau organizuoti bendrų renginių.

2. KLASĖS AUKLĖTOJO BENDRADARBIAVIMAS

2.1. Ar bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Taip.

2.2. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Sprendžiant konfliktus tarp mokinių ir mokytojų, sprendžiant mokinių drausmės, lankomumo problemas.

2.3. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su mokinių tėvais?

Sprendžiant mokinių mokymosi, lankomumo problemas, organizuojant popamokinę veiklą, rengiant tėvų susirinkimus.

2.4. Su kokiais mokykloje dirbančiais specialistais dažniausiai bendradarbiaujate sprendžiant auklėtinių problemas?

Socialinių pedagogu, psichologu.

3. KLASĖS AUKLĖTOJO ASMENYBĖ

3.1. Kaip manote, ar svarbu klasės auklėtojo darbe jo asmeninės savybės?

Taip.

3.2. Kokios klasės auklėtojo savybės yra svarbiausios?

Teisingumas, kūrybiškumas, tolerancija.

INTERVIU KLAUSIMYNAS

Klasės vadovo veiklos optimizavimo tyrimas

Lytis: vyras.

Kiek metų dirbate klasės vadovu? 2 metus.

1. KLASĖS VADOVAS IR MOKINIAI

1.1. Ar Jūs esate patenkintas klasės auklėtojo darbu?

Ne.

1.2. Kas Jums labiausiai sekasi klasės auklėtojo darbe?

Klasės dokumentų tvarkymas.

1.3. Su kokiomis problemomis dažniausiai susiduriate?

Sunku bendrauti su auklėtinių tėvais.

1.4. Kaip vertinate santykius su auklėtiniais?

Gerai.

1.5. Kokias klasės auklėtojo funkcijas Jums tenka atlikti dažniausiai?

Atstovauti auklėtiniams bendraujant su kolegomis bei mokyklos vadovais.

1.6. Kokias klasės auklėtojo pareigas atliekate dažniausiai?

Rūpinuosi auklėtinių ugdymu, siekiu pažinti auklėtinių polinkius, poreikius ir interesus, rūpinuosi auklėtinių sveikata, teikiu auklėtiniams reikiamą pagalbą, padedu auklėtiniams spręsti psichologines, mokymosi, bendravimo problemas, padedu auklėtiniams pasirinkti tolesnę mokymosi sritį.

1.7. Ar tariatės su auklėtiniais organizuojant popamokinę klasės veiklą?

Taip.

1.8. Kaip dažnai organizuojate klasės valandėles?

Kiekvieną savaitę.

1.9. Kokias auklėtinių problemas tenka spręsti dažniausiai?

Tarpusavio konfliktus, drausmės, lankomumo problemas.

1.10. Jūsų pasiūlymai dėl klasės auklėtojo veiklos optimizavimo?

Klasių auklėtojams reikia įgyti daugiau psichologinių žinių.

2. KLASĖS AUKLĖTOJO BENDRADARBIAVIMAS

2.1. Ar bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Taip.

2.2. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Sprendžiant konfliktus tarp mokinių ir mokytojų, sprendžiant mokinių mokymosi problemas, organizuojant popamokinę veiklą, vertinant mokinių pasiekimus.

2.3. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su mokinių tėvais?

Sprendžiant mokinių mokymosi, auklėjimo, lankomumo problemas.

2.4. Su kokiais mokykloje dirbančiais specialistais dažniausiai bendradarbiaujate sprendžiant auklėtinių problemas?

Socialinių pedagogu.

3. KLASĖS AUKLĖTOJO ASMENYBĖ

3.1. Kaip manote, ar svarbu klasės auklėtojo darbe jo asmeninės savybės?

Taip.

3.2. Kokios klasės auklėtojo savybės yra svarbiausios?

Teisingumas, atsakingumas, humoro jausmas.

INTERVIU KLAUSIMYNAS

Klasės vadovo veiklos optimizavimo tyrimas

Lytis: moteris.

Kiek metų dirbate klasės vadovu? 10 metų.

1. KLASĖS VADOVAS IR MOKINIAI

1.1. Ar Jūs esate patenkintas klasės auklėtojo darbu?

Taip.

1.2. Kas Jums labiausiai sekasi klasės auklėtojo darbe?

Bendrauti su auklėtiniais, organizuoti renginius.

1.3. Su kokiomis problemomis dažniausiai susiduriate?

Sunku bendrauti su auklėtinių tėvais, tvarkyti klasės dokumentus.

1.4. Kaip vertinate santykius su auklėtiniais?

Gerai.

1.5. Kokias klasės auklėtojo funkcijas Jums tenka atlikti dažniausiai?

Bendrauti su auklėtiniais, atstovauti auklėtiniams bendraujant su kolegomis ir mokyklos vadovais.

1.6. Kokias klasės auklėtojo pareigas atliekate dažniausiai?

Rūpintis auklėtinių ugdymu, siekiu pažinti auklėtinių polinkius, poreikius ir interesus, rūpintis auklėtinių sveikata, teikiu auklėtiniams reikiamą pagalbą, kai jų atžvilgiu smurtaujama, padedu auklėtiniams spręsti psichologines, mokymosi, bendravimo problemas, bendrauju su auklėtiniais ir jų tėvais.

1.7. Ar tariatės su auklėtiniais organizuojant popamokinę klasės veiklą?

Taip.

1.8. Kaip dažnai organizuojate klasės valandėles?

Priklauso nuo situacijos, kartą ar du per mėnesį.

1.9. Kokias auklėtinių problemas tenka spręsti dažniausiai?

Tarpusavio konfliktus, drausmės, lankomumo, mokymosi problemas.

1.10. Jūsų pasiūlymai dėl klasės auklėtojo veiklos optimizavimo?

Dažniau rengti klasės valandėles.

2. KLASĖS AUKLĖTOJO BENDRADARBIAVIMAS

2.1. Ar bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Taip.

2.2. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Sprendžiant mokinių mokymosi, drausmės, lankomumo problemas.

2.3. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su mokinių tėvais?

Sprendžiant mokinių mokymosi sunkumus.

2.4. Su kokiais mokykloje dirbančiais specialistais dažniausiai bendradarbiaujate sprendžiant auklėtinių problemas?

Socialinių pedagogu.

3. KLASĖS AUKLĖTOJO ASMENYBĖ

3.1. Kaip manote, ar svarbu klasės auklėtojo darbe jo asmeninės savybės?

Taip.

3.2. Kokios klasės auklėtojo savybės yra svarbiausios?

Rūpestingumas, kūrybiškumas, tolerancija.

INTERVIU KLAUSIMYNAS

Klasės vadovo veiklos optimizavimo tyrimas

Lytis: vyras.

Kiek metų dirbate klasės vadovu? 8 metai.

1. KLASĖS VADOVAS IR MOKINIAI

1.1. Ar Jūs esate patenkintas klasės auklėtojo darbu?

Taip.

1.2. Kas Jums labiausiai sekasi klasės auklėtojo darbe?

Bendrauti su auklėtiniais, padėti spręsti jiems išskylančius sunkumus.

1.3. Su kokiais problemomis dažniausiai susiduriate?

Sunkiausia organizuoti popamokinę veiklą.

1.4. Kaip vertinate santykius su auklėtiniais?

Gerai.

1.5. Kokias klasės auklėtojo funkcijas Jums tenka atlikti dažniausiai?

Bendrauti su auklėtiniais, atstovauti auklėtiniais bendraujant su kolegomis.

1.6. Kokias klasės auklėtojo pareigas atliekate dažniausiai?

Buriu su klase dirbančius mokytojus klasės mokinių ugdymui planuoti, siekiu pažinti auklėtinių polinkius, poreikius ir interesus, domiuosi auklėtinių sveikata, bendrauju su auklėtiniais, jų šeimomis, teikiu auklėtiniais reikiamą pagalbą, kai jų atžvilgiu smurtauojama, padedu auklėtiniais spręsti psichologines, mokymosi, bendravimo problemas.

1.7. Ar tariatės su auklėtiniais organizuojant popamokinę klasės veiklą?

Taip.

1.8. Kaip dažnai organizuojate klasės valandėles?

1 – 2 kartus per mėnesį.

1.9. Kokias auklėtinių problemas tenka spręsti dažniausiai?

Tarpusavio konfliktus, konfliktus su mokytojais, drausmės, lankomumo, mokymosi problemas.

1.10. Jūsų pasiūlymai dėl klasės auklėtojo veiklos optimizavimo?

Rengti temines klasės valandėles, į klasės valandėles kviesti įvairių sričių specialistus.

2. KLASĖS AUKLĖTOJO BENDRADARBIAVIMAS

2.1. Ar bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Taip.

2.2. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Sprendžiant mokinių mokymosi, drausmės, lankomumo problemas, vertinant mokinių pasiekimus.

2.3. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su mokinių tėvais?

Sprendžiant auklėtinių mokymosi, lankomumo problemas, tėvų susirinkimų metu.

2.4. Su kokiais mokykloje dirbančiais specialistais dažniausiai bendradarbiaujate sprendžiant auklėtinių problemas?

Socialinių pedagogu, psichologu.

3. KLASĖS AUKLĖTOJO ASMENYBĖ

3.1. Kaip manote, ar svarbu klasės auklėtojo darbe jo asmeninės savybės?

Taip.

3.2. Kokios klasės auklėtojo savybės yra svarbiausios?

Kūrybiškumas, meilė vaikams, gebėjimas bendrauti.

INTERVIU KLAUSIMYNAS

Klasės vadovo veiklos optimizavimo tyrimas

Lytis: moteris.

Kiek metų dirbate klasės vadovu? 18 metų.

1. KLASĖS VADOVAS IR MOKINIAI

1.1. Ar Jūs esate patenkintas klasės auklėtojo darbu?

Ne.

1.2. Kas Jums labiausiai sekasi klasės auklėtojo darbe?

Bendrauti su auklėtinių tėvais, tvarkyti klasės dokumentus.

1.3. Su kokiais problemomis dažniausiai susiduriate?

Popamokinės veiklos organizavimas.

1.4. Kaip vertinate santykius su auklėtiniais?

Patenkinamai.

1.5. Kokias klasės auklėtojo funkcijas Jums tenka atlikti dažniausiai?

Bendrauti su auklėtinių tėvais bei atstovauti auklėtiniams bendraujant su mokyklos vadovais.

1.6. Kokias klasės auklėtojo pareigas atliekate dažniausiai?

Rūpinuosi auklėtinių ugdymu ir branda, siekiu pažinti auklėtinių polinkius, poreikius ir interesus, domiuosi auklėtinių sveikata, bendrauju su auklėtiniais, jų šeimomis, padedu formuoti vertybines nuostatas, teikiu auklėtiniams reikiamą pagalbą, kai jie patiria smurtą, išnaudojimą, padedu auklėtiniams spręsti psichologines, mokymosi, bendravimo problemas, padedu auklėtiniams pasirinkti tolesnę veiklos sritį.

1.7. Ar tariatės su auklėtiniais organizuojant popamokinę klasės veiklą?

Taip.

1.8. Kaip dažnai organizuojate klasės valandėles?

Kiekvieną savaitę.

1.9. Kokias auklėtinių problemas tenka spręsti dažniausiai?

Tarpusavio konfliktus, konfliktus su mokytojais, drausmės, mokymosi, lankomumo problemas.

1.10. Jūsų pasiūlymai dėl klasės auklėtojo veiklos optimizavimo?

Daugiau bendradarbiauti su auklėtinių tėvais, organizuoti bendrus renginius, išvykas, kuriose dalyvautų auklėtinių tėvai.

2. KLASĖS AUKLĖTOJO BENDRADARBIAVIMAS

2.1. Ar bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Dažnai.

2.2. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Sprendžiant konfliktus tarp mokinių ir mokytojų, sprendžiant mokinių mokymosi, drausmės problemas.

2.3. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su mokinių tėvais?

Sprendžiant auklėtinių mokymosi, auklėjimo, lankomumo problemas.

2.4. Su kokiais mokykloje dirbančiais specialistais dažniausiai bendradarbiaujate sprendžiant auklėtinių problemas?

Socialinių pedagogu.

3. KLASĖS AUKLĖTOJO ASMENYBĖ

3.1. Kaip manote, ar svarbu klasės auklėtojo darbe jo asmeninės savybės?

Taip.

3.2. Kokios klasės auklėtojo savybės yra svarbiausios?

Teisingumas, atsakingumas, griežtumas.

INTERVIU KLAUSIMYNAS

Klasės vadovo veiklos optimizavimo tyrimas

Lytis: moteris.

Kiek metų dirbate klasės vadovu? 26 metai.

1. KLASĖS VADOVAS IR MOKINIAI

1.1. Ar Jūs esate patenkintas klasės auklėtojo darbu?

Taip.

1.2. Kas Jums labiausiai sekasi klasės auklėtojo darbe?

Bendravimas su auklėtiniais, pagalbos teikimas auklėtiniais.

1.3. Su kokiomis problemomis dažniausiai susiduriate?

Sunkumų kyla bendraujant su auklėtinių tėvais, sunku tvarkyti klasės dokumentus.

1.4. Kaip vertinate santykius su auklėtiniais?

Gerai.

1.5. Kokias klasės auklėtojo funkcijas Jums tenka atlikti dažniausiai?

Visas.

1.6. Kokias klasės auklėtojo pareigas atliekate dažniausiai?

Rūpinuosi auklėtinių ugdymu ir branda, siekiu pažinti auklėtinių polinkius, poreikius ir interesus, domiuosi auklėtinių sveikata, padedu formuoti vertybines nuostatas, teikiu auklėtiniais reikiamą pagalbą, kai jie patiria smurtą, išnaudojimą, padedu auklėtiniais spręsti psichologines, mokymosi, bendravimo problemas, bendrauju su auklėtiniais, jų šeimomis.

1.7. Ar tariatės su auklėtiniais organizuojant popamokinę klasės veiklą?

Taip.

1.8. Kaip dažnai organizuojate klasės valandėles?

Kiekvieną savaitę.

1.9. Kokias auklėtinių problemas tenka spręsti dažniausiai?

Tarpusavio konfliktus, konfliktus su mokytojais, drausmės, mokymosi, lankomumo problemas.

1.10. Jūsų pasiūlymai dėl klasės auklėtojo veiklos optimizavimo?

Organizuoti bendrus tėvų-mokinių popamokinius renginius, ekskursijas.

2. KLASĖS AUKLĖTOJO BENDRADARBIAVIMAS

2.1. Ar bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Taip.

2.2. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Sprendžiant konfliktus tarp mokinių ir mokytojų, sprendžiant mokinių mokymosi, drausmės problemas, organizuojant renginius, vertinant mokinių pasiekimus.

2.3. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su mokinių tėvais?

Sprendžiant auklėtinių mokymosi, auklėjimo, lankomumo problemas, organizuojant tėvų susirinkimus.

2.4. Su kokiais mokykloje dirbančiais specialistais dažniausiai bendradarbiaujate sprendžiant auklėtinių problemas?

Socialinių pedagogu.

3. KLASĖS AUKLĖTOJO ASMENYBĖ

3.1. Kaip manote, ar svarbu klasės auklėtojo darbe jo asmeninės savybės?

Taip.

3.2. Kokios klasės auklėtojo savybės yra svarbiausios?

Teisingumas, tolerancija, jautrumas.

INTERVIU KLAUSIMYNAS

Klasės vadovo veiklos optimizavimo tyrimas

Lytis: moteris.

Kiek metų dirbate klasės vadovu? 5 metai.

1. KLASĖS VADOVAS IR MOKINIAI

1.1. Ar Jūs esate patenkintas klasės auklėtojo darbu?

Taip.

1.2. Kas Jums labiausiai sekasi klasės auklėtojo darbe?

Bendravimas su auklėtiniais, dokumentų tvarkymas.

1.3. Su kokiomis problemomis dažniausiai susiduriate?

Sunku suteikti tinkamą pagalbą, kai reikia išspręsti auklėtinių problemas.

1.4. Kaip vertinate santykius su auklėtiniais?

Gerai.

1.5 Kokias klasės auklėtojo funkcijas Jums tenka atlikti dažniausiai?

Bendrauti su auklėtiniais, bendrauti su kolegomis, kai reikia atstovauti auklėtiniams.

1.6. Kokias klasės auklėtojo pareigas atliekate dažniausiai?

Rūpinuosi auklėtinių ugdymu ir branda, siekiu pažinti auklėtinių polinkius, poreikius ir interesus, domiuosi auklėtinių sveikata, padedu formuoti vertybines nuostatas, padedu auklėtiniams spręsti psichologines, mokymosi, bendravimo problemas.

1.7. Ar tariatės su auklėtiniais organizuojant popamokinę klasės veiklą?

Taip.

1.8. Kaip dažnai organizuojate klasės valandėles?

1-2 kartus per mėnesį.

1.9. Kokias auklėtinių problemas tenka spręsti dažniausiai?

Drausmės, mokymosi problemas.

1.10. Jūsų pasiūlymai dėl klasės auklėtojo veiklos optimizavimo?

Daugiau bendradarbiauti su kolegomis, dalintis gerąja patirtimi.

2. KLASĖS AUKLĖTOJO BENDRADARBIAVIMAS

2.1. Ar bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Taip.

2.2. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Sprendžiant auklėtinių lankomumo problemas, organizuojant popamokinę veiklą, vertinant mokinių pasiekimus.

2.3. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su mokinių tėvais?

Sprendžiant auklėtinių mokymosi problemas, organizuojant tėvų susirinkimus.

2.4. Su kokiais mokykloje dirbančiais specialistais dažniausiai bendradarbiaujate sprendžiant auklėtinių problemas?

Socialinių pedagogu.

3. KLASĖS AUKLĖTOJO ASMENYBĖ

3.1. Kaip manote, ar svarbu klasės auklėtojo darbe jo asmeninės savybės?

Taip.

3.2. Kokios klasės auklėtojo savybės yra svarbiausios?

Teisingumas, tolerancija, gebėjimas bendrauti.

INTERVIU KLAUSIMYNAS

Klasės vadovo veiklos optimizavimo tyrimas

Lytis: moteris.

Kiek metų dirbate klasės vadovu? 5 metai.

1. KLASĖS VADOVAS IR MOKINIAI

1.1. Ar Jūs esate patenkintas klasės auklėtojo darbu?

Taip.

1.2. Kas Jums labiausiai sekasi klasės auklėtojo darbe?

Bendravimas su auklėtiniais, dokumentų tvarkymas.

1.3. Su kokiomis problemomis dažniausiai susiduriate?

Problemų kyla bendraujant su mokinių tėvais.

1.4. Kaip vertinate santykius su auklėtiniais?

Gerai.

1.5 Kokias klasės auklėtojo funkcijas Jums tenka atlikti dažniausiai?

Bendrauti su auklėtiniais, atstovauti auklėtiniais bendraujant su kolegomis ir mokyklos vadovais.

1.6. Kokias klasės auklėtojo pareigas atliekate dažniausiai?

Rūpinuosi auklėtinių ugdymu ir branda, siekiu pažinti auklėtinių polinkius, poreikius ir interesus, domiuosi auklėtinių sveikata, bendrauju su auklėtiniais ir jų tėvais, padedu auklėtiniais spręsti psichologines, mokymosi, bendravimo problemas, teikiu auklėtiniais pagalbą, padedu pasirinkti tolesnę mokymosi kryptį.

1.7. Ar tariatės su auklėtiniais organizuojant popamokinę klasės veiklą?

Taip.

1.8. Kaip dažnai organizuojate klasės valandėles?

Kiekvieną savaitę.

1.9. Kokias auklėtinių problemas tenka spręsti dažniausiai?

Drausmės, mokymosi problemas, lankomumo problemas, tarpusavio konfliktus, konfliktus su mokytojais.

1.10. Jūsų pasiūlymai dėl klasės auklėtojo veiklos optimizavimo?

Kurti šiltus, pasitikėjimu grįstus santykius tarp auklėtojo ir auklėtinių.

2. KLASĖS AUKLĖTOJO BENDRADARBIAVIMAS

2.2. Ar bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Taip.

2.3. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Organizuojant popamokinę veiklą.

2.4. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su mokinių tėvais?

Sprendžiant lankomumo problemas, organizuojant popamokinę veiklą.

2.5. Su kokiais mokykloje dirbančiais specialistais dažniausiai bendradarbiaujate sprendžiant auklėtinių problemas?

Socialinių pedagogu, psichologu.

3. KLASĖS AUKLĖTOJO ASMENYBĖ

3.1. Kaip manote, ar svarbu klasės auklėtojo darbe jo asmeninės savybės?

Taip.

3.2. Kokios klasės auklėtojo savybės yra svarbiausios?

Svarbu būti teisingu, tolerantišku, mokėti bendrauti.

INTERVIU KLAUSIMYNAS

Klasės vadovo veiklos optimizavimo tyrimas

Lytis: moteris.

Kiek metų dirbate klasės vadovu? 2 metai.

1. KLASĖS VADOVAS IR MOKINIAI

1.1. Ar Jūs esate patenkintas klasės auklėtojo darbu?

Taip.

1.2. Kas Jums labiausiai sekasi klasės auklėtojo darbe?

Bendravimas su auklėtiniais, jų tėvais, dokumentų tvarkymas, renginių organizavimas.

1.3. Su kokiomis problemomis dažniausiai susiduriate?

Sunku suteikti pagalbą, kai reikia spręsti mokinių problemas.

1.4. Kaip vertinate santykius su auklėtiniais?

Gerai.

1.5 Kokias klasės auklėtojo funkcijas Jums tenka atlikti dažniausiai?

Bendrauti su auklėtiniais, jų tėvais.

1.6. Kokias klasės auklėtojo pareigas atliekate dažniausiai?

Rūpinuosi auklėtinių ugdymu ir branda, siekiu pažinti auklėtinių polinkius, poreikius ir interesus, domiuosi auklėtinių sveikata, padedu auklėtiniais formuoti vertybines nuostatas, bendrauju su auklėtiniais ir jų tėvais, padedu auklėtiniais spręsti psichologines, mokymosi, bendravimo problemas, teikiu auklėtiniais pagalbą, kai jie patiria smurtą ar kitus sunkumus.

1.7. Ar tariatės su auklėtiniais organizuojant popamokinę klasės veiklą?

Taip.

1.8. Kaip dažnai organizuojate klasės valandėles?

Kiekvieną savaitę.

1.9. Kokias auklėtinių problemas tenka spręsti dažniausiai?

Drausmės, mokymosi problemas, tarpusavio konfliktus, konfliktus su mokytojais.

1.10. Jūsų pasiūlymai dėl klasės auklėtojo veiklos optimizavimo?

Daugiau bendrauti su mokiniais neformalioje aplinkoje, atsižvelgti į auklėtinių interesus.

2. KLASĖS AUKLĖTOJO BENDRADARBIAVIMAS

2.1. Ar bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Taip.

2.2. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Organizuojant popamokinę veiklą, sprendžiant mokinių lankomumo klausimus.

2.3. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su mokinių tėvais?

Sprendžiant lankomumo problemas, organizuojant popamokinę veiklą bei tėvų susirinkimus.

2.4. Su kokiais mokykloje dirbančiais specialistais dažniausiai bendradarbiaujate sprendžiant auklėtinių problemas?

Socialinių pedagogu, psichologu.

3. KLASĖS AUKLĖTOJO ASMENYBĖ

3.1. Kaip manote, ar svarbu klasės auklėtojo darbe jo asmeninės savybės?

Taip.

3.2. Kokios klasės auklėtojo savybės yra svarbiausios?

Gebėjimas bendrauti, atsakingumas, teisingumas.

INTERVIU KLAUSIMYNAS

Klasės vadovo veiklos optimizavimo tyrimas

Lytis: moteris.

Kiek metų dirbate klasės vadovu? 3 metai.

1. KLASĖS VADOVAS IR MOKINIAI

1.1. Ar Jūs esate patenkintas klasės auklėtojo darbu?

Taip.

1.2. Kas Jums labiausiai sekasi klasės auklėtojo darbe?

Bendravimas su auklėtiniais, jų tėvais, dokumentų tvarkymas, renginių organizavimas.

1.3. Su kokiomis problemomis dažniausiai susiduriate?

Sunku spręsti auklėtiniais kylančius sunkumus.

1.4. Kaip vertinate santykius su auklėtiniais?

Gerai.

1.5 Kokias klasės auklėtojo funkcijas Jums tenka atlikti dažniausiai?

Bendrauti su auklėtiniais.

1.6. Kokias klasės auklėtojo pareigas atliekate dažniausiai?

Rūpinuosi auklėtinių ugdymu ir branda, siekiu pažinti auklėtinių polinkius, poreikius ir interesus, domiuosi auklėtinių sveikata, padedu auklėtiniais formuoti vertybines nuostatas, bendrauju su auklėtiniais ir jų tėvais, padedu auklėtiniais spręsti psichologines, mokymosi, bendravimo problemas, teikiu auklėtiniais pagalbą, kai jie patiria smurtą ar kitus sunkumus, padedu auklėtiniais pasirinkti tolesnę mokymosi kryptį.

1.7. Ar tariatės su auklėtiniais organizuojant popamokinę klasės veiklą?

Taip.

1.8. Kaip dažnai organizuojate klasės valandėles?

Kiekvieną savaitę.

1.9. Kokias auklėtinių problemas tenka spręsti dažniausiai?

Drausmės, mokymosi, lankomumo problemas, tarpusavio konfliktus, konfliktus su mokytojais.

1.10. Jūsų pasiūlymai dėl klasės auklėtojo veiklos optimizavimo?

Į klasės veiklą daugiau įtraukti tėvus.

2. KLASĖS AUKLĖTOJO BENDRADARBIAVIMAS

2.1. Ar bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Taip.

2.2. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Organizuojant popamokinę veiklą, sprendžiant mokinių drausmės problemas.

2.3. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su mokinių tėvais?

Sprendžiant lankomumo, drausmės, auklėjimo problemas, rengiant tėvų susirinkimus.

2.4. Su kokiais mokykloje dirbančiais specialistais dažniausiai bendradarbiaujate sprendžiant auklėtinių problemas?

Socialinių pedagogu.

3. KLASĖS AUKLĖTOJO ASMENYBĖ

3.1. Kaip manote, ar svarbu klasės auklėtojo darbe jo asmeninės savybės?

Taip.

3.2. Kokios klasės auklėtojo savybės yra svarbiausios?

Teisingumas, atsakingumas, sąžiningumas.

INTERVIU KLAUSIMYNAS

Klasės vadovo veiklos optimizavimo tyrimas

Lytis: moteris.

Kiek metų dirbate klasės vadovu? 3 metai.

1. KLASĖS VADOVAS IR MOKINIAI

1.1. Ar Jūs esate patenkintas klasės auklėtojo darbu?

Ne.

1.2. Kas Jums labiausiai sekasi klasės auklėtojo darbe?

Bendravimas su auklėtiniais, jų tėvais.

1.3. Su kokiomis problemomis dažniausiai susiduriate?

Sunku pildyti klasės dokumentus.

1.4. Kaip vertinate santykius su auklėtiniais?

Gerai.

1.5 Kokias klasės auklėtojo funkcijas Jums tenka atlikti dažniausiai?

Bendrauti su auklėtiniais, jų tėvais.

1.6. Kokias klasės auklėtojo pareigas atliekate dažniausiai?

Rūpinuosi auklėtinių ugdymu ir branda, siekiu pažinti auklėtinių polinkius, poreikius ir interesus, padedu auklėtiniams formuoti vertybines nuostatas, bendrauju su auklėtiniais ir jų tėvais, padedu auklėtiniams spręsti psichologines, mokymosi, bendravimo problemas, padedu auklėtiniams pasirinkti tolesnę mokymosi kryptį, klasės mokinių ugdymą planuoju su dalykų mokytojais.

1.7. Ar tariatės su auklėtiniais organizuojant popamokinę klasės veiklą?

Taip.

1.8. Kaip dažnai organizuojate klasės valandėles?

Kiekvieną savaitę.

1.9. Kokias auklėtinių problemas tenka spręsti dažniausiai?

Mokymosi ir lankomumo problemas.

1.10. Jūsų pasiūlymai dėl klasės auklėtojo veiklos optimizavimo?

Lankyti daugiau seminarų, skirtų klasių vadovams.

2. KLASĖS AUKLĖTOJO BENDRADARBIAVIMAS

2.1. Ar bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Taip.

2.2. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Sprendžiant konfliktus tarp mokinių ir mokytojų, sprendžiant mokinių mokymosi problemas, vertinant mokinių pasiekimus.

2.3. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su mokinių tėvais?

Sprendžiant lankomumo, drausmės, auklėjimo problemas, rengiant tėvų susirinkimus.

2.4. Su kokiais mokykloje dirbančiais specialistais dažniausiai bendradarbiaujate sprendžiant auklėtinių problemas?

Psichologu.

3. KLASĖS AUKLĖTOJO ASMENYBĖ

3.1. Kaip manote, ar svarbu klasės auklėtojo darbe jo asmeninės savybės?

Taip.

3.2. Kokios klasės auklėtojo savybės yra svarbiausios?

Teisingumas, kūrybiškumas, labai svarbu – meilė vaikams.

INTERVIU KLAUSIMYNAS

Klasės vadovo veiklos optimizavimo tyrimas

Lytis: moteris.

Kiek metų dirbate klasės vadovu? 2 metai.

1. KLASĖS VADOVAS IR MOKINIAI

1.1. Ar Jūs esate patenkintas klasės auklėtojo darbu?

Ne.

1.2. Kas Jums labiausiai sekasi klasės auklėtojo darbe?

Bendravimas su auklėtiniais, jų tėvais.

1.3. Su kokiais problemomis dažniausiai susiduriate?

Sunkiausias yra klasės dokumentų pildymas.

1.4. Kaip vertinate santykius su auklėtiniais?

Patenkinamai.

1.5 Kokias klasės auklėtojo funkcijas Jums tenka atlikti dažniausiai?

Bendrauti su auklėtiniais.

1.6. Kokias klasės auklėtojo pareigas atliekate dažniausiai?

Rūpinuosi auklėtinių ugdymu ir branda, siekiu pažinti auklėtinių polinkius, poreikius ir interesus, padedu auklėtiniams formuoti vertybines nuostatas, bendrauju su auklėtiniais ir jų tėvais, suteikiu auklėtiniams reikiamą pagalbą, kai prieš juos smurtauojama, padedu auklėtiniams spręsti psichologines, mokymosi, bendravimo problemas, padedu auklėtiniams pasirinkti tolesnę mokymosi kryptį.

1.7. Ar tariatės su auklėtiniais organizuojant popamokinę klasės veiklą?

Taip.

1.8. Kaip dažnai organizuojate klasės valandėles?

Kiekvieną savaitę.

1.9. Kokias auklėtinių problemas tenka spręsti dažniausiai?

Lankomumo problemas.

1.10. Jūsų pasiūlymai dėl klasės auklėtojo veiklos optimizavimo?

Daugiau bendradarbiauti klasių auklėtojams tarpusavyje.

2. KLASĖS AUKLĖTOJO BENDRADARBIAVIMAS

2.1. Ar bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Taip.

2.2. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Sprendžiant auklėtinių drausmės ir lankomumo problemas.

2.3. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su mokinių tėvais?

Sprendžiant lankomumo problemas.

2.4. Su kokiais mokykloje dirbančiais specialistais dažniausiai bendradarbiaujate sprendžiant auklėtinių problemas?

Socialiniu pedagogu.

3. KLASĖS AUKLĖTOJO ASMENYBĖ

3.1. Kaip manote, ar svarbu klasės auklėtojo darbe jo asmeninės savybės?

Taip.

3.2. Kokios klasės auklėtojo savybės yra svarbiausios?

Meilė vaikams, gebėjimas bendrauti, draugiškumas, taip pat reikalingas ir griežtumas.

INTERVIU KLAUSIMYNAS

Klasės vadovo veiklos optimizavimo tyrimas

Lytis: moteris.

Kiek metų dirbate klasės vadovu? 33 metai.

1. KLASĖS VADOVAS IR MOKINIAI

1.1. Ar Jūs esate patenkintas klasės auklėtojo darbu?

Ne.

1.2. Kas Jums labiausiai sekasi klasės auklėtojo darbe?

Spręsti auklėtinių problemas, tvarkyti klasės dokumentaciją.

1.3. Su kokiais problemomis dažniausiai susiduriate?

Sunku bendrauti su mokinių tėvais bei organizuoti popamokinę veiklą, kuri atitiktų auklėtinių poreikius.

1.4. Kaip vertinate santykius su auklėtiniais?

Gerai.

1.5. Kokias klasės auklėtojo funkcijas Jums tenka atlikti dažniausiai?

Dažniausiai tenka ginti auklėtinių interesus, kai reikia bendrauti su kolegomis.

1.6. Kokias klasės auklėtojo pareigas atliekate dažniausiai?

Visas pareigas atlieku dažnai.

1.7. Ar tariatės su auklėtiniais organizuojant popamokinę klasės veiklą?

Taip.

1.8. Kaip dažnai organizuojate klasės valandėles?

Kiekvieną savaitę.

1.9. Kokias auklėtinių problemas tenka spręsti dažniausiai?

Auklėtinių nesutarimus su dalykų mokytojais, auklėtinių mokymosi, drausmės, lankomumo problemas.

1.10. Jūsų pasiūlymai dėl klasės auklėtojo veiklos optimizavimo?

Daugiau bendrauti su auklėtiniais, organizuojant klasės veiklą atsižvelgti į auklėtinių interesus ir pageidavimus.

2. KLASĖS AUKLĖTOJO BENDRADARBIAVIMAS

2.1. Ar bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Taip.

2.2. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su dalykų mokytojais?

Sprendžiu auklėtinių konfliktus su dalykų mokytojais, sprendžiu mokinių lankomumo problemas.

2.3. Kokiose srityse dažniausiai bendradarbiaujate su mokinių tėvais?

Sprendžiant mokymosi, auklėjimo, lankomumo problemas.

2.4. Su kokiais mokykloje dirbančiais specialistais dažniausiai bendradarbiaujate sprendžiant auklėtinių problemas?

Socialiniu pedagogu, psichologu.

3. KLASĖS AUKLĖTOJO ASMENYBĖ

3.1. Kaip manote, ar svarbu klasės auklėtojo darbe jo asmeninės savybės?

Taip.

3.2. Kokios klasės auklėtojo savybės yra svarbiausios?

Nuoširdumas, teisingumas, gebėjimas bendrauti.